

Chruščiovo propagandinė bomba

Paskelbus Chruščiovo pakvietimą į Ameriką dėl galimų permainų JAV užsienio politikoje katastrofiškai susvyravo Wallstreeto birža. Netikėtai ir staigiai pakilo "minkštųjų gėrimų" akcijos. Kiek keistokai atrodė tas kilimas, nes limonadų sezonas baigėsi. Bet kilimo priežastis buvo ta, kad Maskvoje Chruščiovas viešai paragavo amerikinio limonado, ir New Yorko biržos nuomone, tai buvo geriausia reklama galimiems prekybiniams ryšiams su Rusija.

Ar biržos spekuliantų spėliojimai buvo teisingi, tai jau kita tema, bet šilčiausią ligšiol priėmimą Chruščiovui suruošė New Yorko prekybininkai. Jų tarpe buvo daug rusiškai kalbančių, nes plovimai Waldorfo balių salėje pertraukdavo Chruščiovo kalbą, dar nespėjus vertėjui prabilti. Įdomu, kad su Chruščiovu pirmiausiai ir ligšiol vieninteliai surado kontaktą bolševikų labiausiai keikiamieji Wallstreoto "kapitalistai ir karo kurstytojai".

Rugsėjo 18 d. Chruščiovas Jungtinėse Tautose paskelbė jau keliomis dienomis anksčiau pradėtą reklamuoti "dramatišką taikos planą" (vėl įdomu, kad svarbiausius jo punktus jau pora dienų anksčiau vienintelis žinojo Clevelando milijonierius Cyrus Eaton). Chruščiovo kalba buvo ilga, truko beveik 80 minučių,

kai Jungt. Tautose yra įprasta pasitenkinti 30 minučių kalbomis. Bet pagal rusų papročius kalbos svarbumas priklauso nuo jos ilgumo...

Visa aplinka ir nuotaikos kažkaip priminė 1938-39 metus, kada panašiai būdavo laukiama kito panašaus "taikos skelbėjo" Hitlerio šūkavimų.

Pagrindiniai to "dramatiško taikos plano" punktai buvo:

- panaikinti visas ginkluotąsias pajėgas — sausumos, jūros ir oro kariuomenės ir uždrausti jų atkūrimą bet kokia forma;
- sunaikinti visų rūšių ginklus ir municiją;
- likviduoti visų rūšių laivynus, aviaciją ir visą kitą karinę medžiagą;
- visiškai uždrausti atominius ir hidrogeninius ginklus — esamus sunaikinti ir uždrausti tolimesnę gamybą;
- nutraukti gamybą ir sunaikinti visų rūšių raketinius ginklus, įskaitant ir erdvės raketas, skirtas karo reikálams;
- uždrausti gamybą ir laikymą sandėliuose cheminių ir bakteriologinių karo priemonių;
- likviduoti visų rūšių karines bazes svetimosios teritorijose ir raketų iššovimo įrengimus;
- likviduoti visą karinę produkciją ir visas karo pramonės įmones;
- nutraukti karinį apmokymą — tiek armijose, tiek civilinėse organizacijose ir

išleisti įstatymus, draudžiančius tokį apmokymą;

• paleisti visas gynybos ministerijas, generalinius štabus ir kitas panašias organizacijas.

Visa tai, pagal Chruščiovo planą, turėtų būti atlikta per ketverius metus. Plano vykdymo kontrolei turėtų būti sudaryta visų valstybių organizacija. Tos organizacijos sudarymas būtų pirmasis plano vykdymo žingsnis. Toliau turėtų būti pradėtas pirmasis nusiginklavimo etapas:

- sumažinti atitinkamai kontroliuojant, Rusijos, JAV ir raudonosios Kinijos karines jėgas iki 1,700,000 vyrų, Anglijos ir Prancūzijos — iki 650,000 vyrų. Kitų kraštų kariuomenių dydį ralkiti nustatyti Jungtinių Tautų plenumui;
- likviduoti visas karines bazes svetimuose kraštuose;
- sunaikinti visų rūšių branduolinius ir raketinius ginklus.

Tačiau pačioje pirmoje eilėje Sovietų Sąjunga nori įsteigti inspekcijos ir kontrolės zonas ir sumažinti svetimas įgulas Vakarų Europoje, įsteigti beatominę zoną Vidurio Europoje, atitraukti visas svetimas įgulas ir bazes iš Europos valstybių ir pasirašyti nepuolimo paktą tarp NATO ir Varšuvos pakto narių.

Toks tas "dramatiškasis taikos planas". Nepaisant gudraus vyniojimo į vatą, jame kyšo pagrindinis sovietų noras, kelis sykius kartotas atskirose plano dalyse: išstumti amerikiečius iš Europos ir susilpninti Vakarų Europos gynybą, patiems dar ne piršto ne pridėjus tam planui vykdyti. Būdinga, kad Chruščiovas pabrėžtinai kartojo apie svetimų bazių panaikinimus, nes tai liečia JAV, bet jis ne karto neužsiminė apie atsitraukimą iš okupuotų kraštų, kas liestų bolševikius.

Panašų planą, tarp kita ko, beveik prieš 30 metų Tautų Sąjungos komisijai buvo pasiūlęs anuometinis Sovietijos užs. reik. ministras Litvinovas. Dabartinis Chruščiovo planas gali susilaukti pritarimo vadinamuose neutraliuose kraštuose, bet Vakarų stebėtojai atkreipia dėmesį, kad

(Nukelta į 2 psl.)

(Nukelta į 2 psl.)

SENOVINĖ KLĖTELĖ SEIRIJŲ APYLINKĖJE. "Už klėtelės saulė kelias - saulėn žengia Dainava!" apgieda komunistų poetas šią nuotrauką, tilpusią reprezentaciniame leidinyje, bet mūsų akis, nepaisant fotografo rūpestingai išieškotos pozos, įžiūri ir kai kurių tikrovės pėdsakų. Ta viduvasio saulė yra šiaupus klėtelės ir jau krįpstanti į saulėleidį, o tas žengimas į saulę matomas stoguose: klėties, antroje pusėje, kiauras (žiūr. šviesos dėmes stoge, į dešinę nuo grėbio), o antrasis - vargais negalais aplopytas. Senutė tariamai muša sviestą, bet kodėl muštuvis atrodo pakeltas nuo žemės su visu jo tūriu? (žiūr. juodą šešėlį tarp žemės ir muštuvio dugno). Ir dar viena ranka? Ar jis netuščias?

Vokiečių pažiūros į Rytuose prarastas žemes

Rugsėjo 13 d. visoje Vakarų Vokietijoje, vokiečių tremtinių organizacijoms gausiai dalyvaujant, buvo apvaikščiujama taip vadinama "Tėvynės Diena". Ta proga Federalinės Vokietijos ministeris pabėgėlių reikalams Dr. Oberlaender, kalbėdamas Bremene, užtikrino, kad Vokietijos vyriausybė niekad neatsisądės vokiškų žemių Rytuose.

Atremdamas neseniai skelbtus lenkų kaltinimus, esą, Vakarų Vokietija siekia revanšo ir revizijos ir, nepripažindama Oderio-Neisės linijos, kėsina į lenkų teritoriją, ministeris pareiškė: "Mes nesame revansiškai, bet esame pasiruošę būti revizionistais, jei mes galime reviduoti neteisei teisę. Ne mes reiškiamo pretenzijas į lenkų teritoriją, bet priešingai".

Verti dėmesio ir vokiečių tremtinių organizacijų principiniai šiuo klausimu nusistatymai. Kai, Ženevos konferencijai baigiantis, Bonnos užsienio reikalų ministerijoje buvo pradėtas svarstyti sumanymas sušvelninti santykius su lenkais ir čekais ir pasiūlyti tiems kraštams nepuolimo sutartis, vokiečių pabėgėlių organizacijos gana stipriai tam pasipriešino.

Vokiečių tremtinių sąjungos ir Vokietijos parlamento atstovas Dr. Gille laikraštyje "Das Ostpreussenblatt" taip išdėstė jų organizacijų pažiūras: "Pagal Potsdamo sutartį galutinės sienos privalo būti nustatytos taikos sutartyje, sudarytoje su visa Vokietija. Sienos turėtų būti nustatytos pagal veikiančią tarptautinę teisę. O jos pagrindai tokie: teisė į tėvynę ir tautų apsisprendimo teisės pripažinimas, imant dėmesin aneksijų draudimą".

Jei pasaulio likimą dabar spręsdiančios valstybės sutiktų su šiais postulatais, tektų visose nuo Vokietijos atskirtose Rytų žemėse pravesti gyventojų atsiukimą (referendumą), panašiai kaip tai įvyko po Pirmojo Pasaulinio karo pvz. Silezijoje. Šiuo metu nesimato vienok ženklų, kad tai netolimoje ateityje galėtų atsitikti.

O kaip gi komentuojamas Klaipėdos krašto klausimas?

Ir apie jį pastaruoju metu pradėta spaudoje daugiau rašyti. Štai vienas išidėmetinas mums balsas. Mėnesiniame žurnale "Ostdeutsche Monatshefte" (1959 balandis) tilpo Gerhard Lietz straipsnis, užvardintas "Memel, 700 Jahre preussisch-deutsche Geschichte", kur autorius, trumpai atpasakojęs Klaipėdos miesto istoriją, tarp kita ko taip pasisako:

"1939 m. kovo 22 d. valstybinė sutartis tarp Vokietijos ir Lietuvos buvo moralškai ir teisiškai galiojanti sutartis. Klaipėdos krašto grąžinimas buvo skriaudos atitaisymas. Kaip tik taip tai suprato anglų vyriausybė, kai ji savo 1939 m. gegužės 15 d. notoje oficialiai pranešė Reicho vyriausybei, kad Klaipėdos krašto perėmimą ji pripažįsta de jure ir skiria Klaipėdos kraštan britų vicekonsulą. Amerikos Kongrese atstovas Reece vienoje kalboje pavadino Klaipėdos

(Nukelta į 2 psl.)

Vienas Azijos karas baigiasi

Malajuose sukilėlių liko tik 800

Tuo metu, kada komunistų kariuomenė grasina Indijos ir Laoso saugumui, kitame Azijos krašte džiunglių karas baigiasi. Šis karas pradžioje neišsukė didelio pasaulio susidomėjimo, bet vis dėlto jis buvo labai reikšmingas. Kalbama apie Malajus. 800 komunistinių partizanų tebetęsia beviltišką kovą, kad išvengtų galutinio sunaikinimo. Prieš dvejus metus ten dar buvo 12,000 vyrų. Tuo metu atrodė, kad pusiasaliui išmušė paskutinioji valanda. Malajai turėjo virsti komunistine kolonija ir tuo pačiu raudonosios Kinijos kolonija.

Pilietinis karas prasidėjo 1948 m. birželio 16 d., kai netoli Ipocho, Perako provincijos sostinės, buvo kulkosvaidžių nušauti trys europiečiai. Tai atsitiko pagal gerai iš anksto paruoštą planą, siekiantį pirmoje eilėje sugriauti Malajų ūkį. Europiečiai

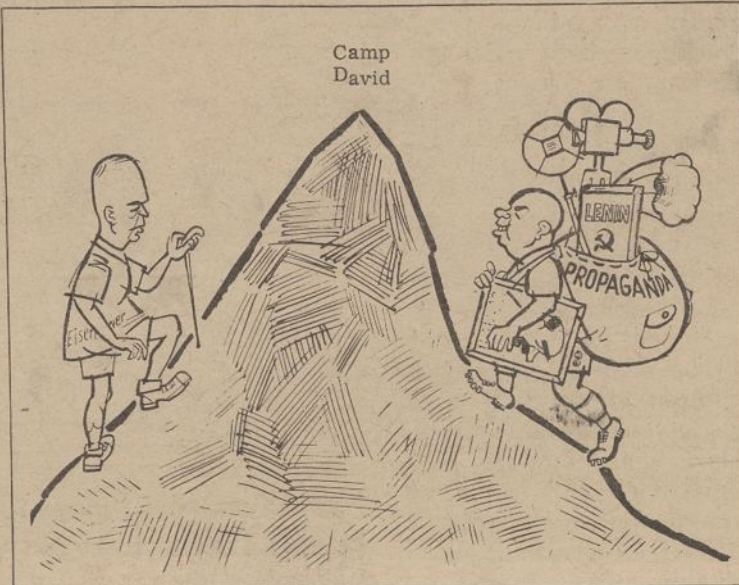
buvo žudomi, vietiniai gyventojai terorizuojami. Ūkininkai provincijų, kuriose sukilimas itin stipriai reiškėsi, turėjo komunistus maitinti ir teikti žinias apie vyriausybės kariuomenės judėjimą. Kas netalkininkavo, to gynybė nebuvo saugi.

Situacija ypač paastrėjo 1951 metų gruodį. Tą mėnesį komunistai įvykdė keletą didesnio masto puolimų. Jie pagrobė 94 sunkvežimius, prekių ir pinigų, ir sunaikino plantacijas, kurių užveisimas buvo kaštavęs daugiau, negu ketvirtį milijono dolerių. Sukilėlių veiksmus daugiausiai rėmė užsienio kiniečiai, kurie sudarė trečdalį Malajų pusiasalio gyventojų. Raudonoji propaganda tvirtino, kad kiekvienas kiniečio patriotinė pareiga esanti skatinti komunistinę agresiją Malajuose.

KAIRĖJE: New Yorke šiuo metu yra likusi tik viena Jokubo Stuko vadovaujama "Lietuvos Atsiminimų" radijo valandėlė, kuri praeitą savaitę minėjo 18 metų sukaktį. Nuotraukoje: radijo valandėlės artimiausi bendradarbiai su jos direktoriumi J. Stuku. Iš kairės: S. Narkeliūnaitė, J. Stukas, J. Audėnas, E. Čekienė, J. Valaitis ir A. Kačanauskas. Plačiau apie sukaktį 8 psl.

V. Maželio nuotrauka

Grybauskas apie viešnagę Pietų Amerikoje

Permaža žmonių rinktinėje. - Šališki teisėjai. - Nuovargis ir ligos. - Padėka P. Amerikos lietuviams.

Visi sutinkame, kad mūsų krepšinių žygis į P. Ameriką - istorinis, kad jie atliko naudingą ir didelį darbą mūsų reprezentacijai, sustiprino mūsų viltis tikėti jaunimo dinamizmu ir lietuviškų reikalų supratimu.

Tačiau, kas liečia grynai sporto sritį, personalinius rinktinės reikalus ir jos dalyvių santykius visuomenėje kursuoja kontraversinės nuotaikos. Tiems ir kitiems klausimams nušviesti kreipėmės į autentiškiausią šaltinį - komandos trenerį ir vadovą Vyt. Grybauską, kurio atsakymus ir duodame "Dirvos" skaitytojams.

- Kaip Tamsta vertinate buvusią išvyką, žvelgdamas iš sportinio taško?

- Pirmiausia, su pasitenkinimu turiu pažymėti, kad ši išvyka aiškiai parodė, jog mūsų krepšinis yra gero lygio, ir mūsų krepšininkai, tarptautiniu požiūriu imant, stovi garbingoje vietoje. Antra, išvykos metu turėjome puikią progą pažvelgti į mums svetimą stilių, pamatėme savo klaidas ir silpnąsias vietas. Tai gali būti naudinga tolimiesiems rinktinės pasirodymams.

- Dėlko ir kokios priežastys lėmė pralaimėti ketverias rungtynes?

- Prieš atsakydamas, noriu pabrėžti, kad nė viena iš tų 4 komandų nebuvo aiškiai stipresnė už mus. Tikriausia, normaliose sąlygose būtume tapę laimėtojais. Nenoriu čia ieškoti pasiteisinimų. Visiems žinoma, kad sporto aikštėje suklupti pasitaiko kiekvienam.

Priverstas atsakyti tiesioginiai į klausimą, suminėsiu šias priežastis:

a) Radvilos išvykimas užkrovė nepakeliamą našą Šimkui ir Skaisgirui - jie buvo priversti visas sunkesnes rungtynes žaisti ištisai;

b) nuovargis, liga ir susižeidimai - nuo pusiau kelės sužeistas Valaitis eilę rungtynių visai nežaidė, o kitose "tik iš bėdos" padėdavo. Liga mus persekiojo jau nuo Bogotos, ir bėdavo atsitikimu, kad trims iš karto reikėdavo gydytojo pagalbos;

c) Brazilijoj turėjom vargo su jų kamuoliu, kuris buvo panašus į didesnį futbolą, o Venecueloj, Maracaj mieste, žaidėm ir pralaimėjom abejas rungtynes ant grindų, kurios visiškai netiko driblingui;

d) pagaliau reikia paminėti ir teisėjimą, apie kurį teko skaičiuoti dar anksčiau užsienio spaudoje, nes yra įvykusi visa eilė nesupratimų pasaulio vyrų ir moterų pirmenybėse. Mums buvo graži staigmena, kada po rungtynių Buenos Airezė, teisėjai buvo apdovanoti... Tačiau iš dalies teisėjus pateisina, nes žiūrovi tuose kraštuose yra per daug pavojingi.

- Kodėl gastrolėms nepasibaigus, buvo išsiųstas namo vidurio puolikas Radvilas (bent "Draugo" korespondentas taip visuomenę informavo)?

- Radvilas niekad nebuvo išsiųstas. Jis išvyko pats ir be rimtos priežasties, nežiūrint keleto mūsų nesėkmingų bandymų jį atkalbėti.

- Kokios įtakos šis išvykimas turėjo komandai?

- Jo išvykimas buvo žiaurus smūgis komandai! Jis buvo pagrindinis vidurio puolėjas, didžiausias ūgiu, jau spėjęs komandoje įsizaisti, imdavo 20 kamuolių nuo lentų ir rungtynėse "sukaldavo" apie 12 taškų. Kaip minėjau, jam išvykus, visa naša krito ant Šimkaus ir Skaisgirio pečių, o šiems pakaitų taip ir nebuvo.

Su šiuo klausimu, noriu grįžti prie pačios išvykos pradžios. Tokiai ilgai kelionei ar tokiame milžiniškam skaičiui rungtynių -

10 žaidėjų yra labai maža. Kažin ar pinigų trūkumas tai patiesina? Puerto Rico San German, buvo išvykę vos kelioms savaitėms (su jais mums teko žaisti) ir turėjo 12 žaidėjų, savo gydytoją, trenerį, jo padėjėją ir vadovą. Nors su 12 žaidėjų, tikriausiai būtų išvengę 2 ar 3 pralaimėjimų.

Vyt. Grybauskas

- Kaip vertinate žaidėjų kovos dvasią, pasiryžimą ir norą reprezentuoti liet. sport. jaunimą JAV-se? Ar nepasitaikė nesklandumų, egoizmo ir solidarumo stokos?

- Tokioje kelionėje, kur fizinis ir dvasinis išsiskėmimas nekartą pasiekė savo maksimumą, dažnai stebėjau ir šandien didžiulius vyrų kovos dvasią, pasiryžimą ir dieliu noru reprezentuoti liet. jaunimą JAV-se. Vienintelis nesklandumas - Radvilos nesuprantamas gestas ir švelnio parodytas nedrausmingumas bei stoka komandinės dvasios.

- Tamsta turėjote ir asistentą. Kokios buvo jo funkcijos ir ar tai jums daug pagelbėjo?

- R. Gaška šion kelionėn ruošėsi, kaip paprastas ekskursantas ir "Draugo" korespondentas, tačiau pakviestas sutiko būti man padėjėju. Jau treniruotųjų metu Chicagoje jis man daug pagelbėjo. Gi kelionės metu, greit paaiškėjo, kad jis yra oficialus mūsų teisėjas. Kur vietinės sp. vadovybės leisdavo, ten jis teisėjavo. O išvykus Radvilai ir ligonių skaičiui didėjant, teko jam užsidėti ir uniformą, aikštėje ginti mūsų spalvas. Dėlto, žinoma, netekau padėjėjo, tačiau kiekvienu atveju reikiu jam didžiulę padėką, kuri priklauso

taip pat ir nuo išvykos vadovybės ir nuo Fask-o.

- Kas kelionėje rūpinosi grynai techniniais komandos reikalais?

- R. Gaškai pasidarius teisėju bei žaidėju, man pačiam teko viskuo rūpintis.

- Kurios rungtynės buvo sunkiausios?

- Prieš Montevideo rinktinę ir Brazilijos meisterį Palmeirą. Pirmąsias sužaidėme nuostabiai puikiai ir laimėjome, antrosioms pritrūko jėgų ir paskutinėje minutėje pergale tiesiog išplėdė Palmeira.

- Kurį laimėjimą skaitote reikšmingiausiu, ir kuris buvo pats skaudžiausias pralaimėjimas?

- Laimėjimas, be abejo, prieš Montevideo rinktinę, kuri, praktiškai buvo Urugvajaus rinktinė, jiems besiruošiant Pan Amerikos žaidynėms. Skaudžiausias pralaimėjimas buvo prieš Venecuelos meisterį Aragu, nes juo, kaip šaltu dušu, apipylėme nepaprastai vašingus Venecuelos lietuvius, o priešas buvo mažiausia 30 taškų silpnėsis. Eilė ligonių, 3 nemigo naktys, netikusios grindys ir teisėjų antrame pratęsimas tą skirtumą išlygino ir persvėrė.

- Ką galite pasakyti apie kitaučius krepšinio teisėjus?

- Su mažomis išimtimis, jie šališki. Tačiau, atvirai kalbant, jų "duona" yra nepavydėtina, turint tokius fanatiškus ir tik savo pusę laikiančius žiūrovus. Platus atsakymas duoda futbolas, kuris sutraukia šimtarikstantines minias. Visi didieji stadionai nuo žiūrovų atskirti didžiuliais, vandens pilnais grioviais ir spygliuotomis vielomis, o aukštųjų lygų rungtynės dažniausiai teisėjauja kitataučiai.

- Kokį įspūdį paliko vietinės lietuvių komandos, ir kurie iškilėsniai P.A. lietuviai krepšininkai?

- Vietinės lietuvių komandos yra gan gero pajėgumo ir galėtų drąsiai dalyvauti mūsų pirmenybėse. Deja, jos baigia savo dienas, nes geresni žaidėjai dalyvauja viet. komandose ir tik retkarčiais susirenka ginti liet. spalvų. Iškilėsniai žaidėjai Argentinoje - Jankauskas ir Janulis, Urugvajuje - Cieslinskas, Kanopas ir Slacinskas - visi trys

Clevelando jaunosios skautės, vadovaujamos A. Geležytės ir M. Juškėnaitės (stovi paskutinėje eilėje), yra neblogos dainininkės ir sudaro rimtą konkurenciją vyresnioms skautėms...

V. Bacevičiaus nuotrauka

savo laiku žaidė Urugvajaus rinktinėje, Brazilijoje - broliai Gorausai; Radvilas Gorauskas, kviečiamas rinktinėn, neturėdamas pilietybės, turėjo atsisakyti.

- Kokia P.A. krepšinio ekspertų nuomonė apie mūsų žaidėjus?

- Pakankamą vaizdą galima buvo susidaryti iš Pietų Amerikos laikraščių citatų mūsų spaudoje. Kai kur mums buvo prikištas silpnokas dengimas, tačiau sumoje palikome labai gerą vaizdą. Sustojant prie atskirų kraštų, Kolumbijoje ir Trinidade pasidarė mokytojai, davėme patarimus ir taisėme klaidas. Argentinoje užimponavome labiau, nei San Francisco universitetas su garsiuoju Bill Ruse, kurio ūgis, pagal juos, atnesė jiems pergalę; Urugvajuje užkariavome simpatijas; Brazilijoje buvome pakviesti prieš rinktinę treningo rungtynėms. Venecueloje mus geriau įvertino, negu San German, kuriems pralaimėjome.

- Kaip vertinate Fasko surengtas rungtynes New Yorke? Kokio tikslo, manote, jomis buvo siektas: ar sukelti lėšų, ar parodyti liet. visuomenei savo rinktinę ir jos žaidimą?

- Rungtynės New Yorke buvo visiškai beprasmiškos. Nei jomis buvo sukurta lėšų, nes susirinko apie 40 žiūrovų, nei lietuvių visuomenė galėjo pamatyti rinktinės žaidimą, nes visi žaidėjai buvo pervargę. Gal tik New Yorko komandos vadovo ambicija buvo patenkinta, nes jis, pagelbėstimas kelių tikrai puikių žaidėjų, pasiekė laimėjimą ir tuo lyg išpyrė rinktinę, kurioj nebuvo nė vieno iš N. Yorko... Tuo tarsi buvo priminta: skaitytės ir su New Yorku.

- Ką turite pasakyti P. Amerikos lietuviams, kurie jus pri-

tiesią mergaitę, kuri, grakščiai padavusi ranką, ramiai, gausėjančią plojimų lydimą, grįžo į savo vietą.

— Jei būčiau buvusi studentė, sudegčiau iš pavydo. Nei vienai taip garsiai ir ilgai neplota. Laimėjimo diena, — vėl pasilenkė tas pats studentas.

— Dėkui labai, — nepasisukusi į kalbantį, slėpdama dar gilų susijaudinimą, atsakė drąsiai į toną, — atrodo, įsiteisinau ir bent kieno globa man jau nereikalinga. Savo šios dienos misiją jau atlikau.

— Globa nereikalinga, žinoma, bet tradicija lieka tradicija. Dar ne viskas baigta.

— Įdomu, kas vėl. Gal antrą kartą siųsit mane pas rektorių?

— Ne, ne, mažiau komplikotas reikalas. Turbūt nesiginčysit, kolege, kad aš jau sėdėjau čia, kai pati prisigretinai vėliau iš dešinės pusės.

— Tai kas, argi uždrausta?

— Po imatrikuliacijos iškilių, kaip senioras, privalau dabar tau, kolege, pietus iškelti Valgyje.

— O jei aš mandagiai atsisakysiu?

— Salėje, kolege, nekovosim. Reikės išeiti iš rūmų. O ten, gatvėje, eilėje seniorai stovi, naujokus, naujokes išleidžia. Išleidimo ceremonijos nesudėtingos, bet kartais pajvairinama, kai sužinoma, kad naujokas jau pirmą dieną atsisako laikytis universiteto papročių.

— Mandagus gąsdinimas.

Demonstracija prieš Chruščiovą

Rugsėjo 13 d. Gary, Hammond, Whiting ir East Chicago, Ind. gyventojus nustebino ilga automobilių vilkstinė, lydimą policijos motociklų. Tai buvo tyli pavergtųjų tautų demonstracija prieš didžiausio pasaulio kriminalisto Chruščiovo atvykimą į J.A. Valstybes. Demonstracijoje dalyvavo 150 - 200 automobilių ir apie 10 sunkvežimių. Sunkvežimiai, supriešę didintomis Provieniškių, Rainių miškelio ir kitų skerdynių nuotraukomis, apjuosti juoda gelumbe, o automobiliai "pasipuošę" plakatais: "Nikita, pirma apsilankyk Sibire!", "Nikita, pasilik namie!", "Mes reikalaujame laisvų rinkimų Lietuvoje!" ir kt. Pervaziavo 4 darbininkų tirštai apgyvendintus miestelius. Tuo pačiu laiku gatvėse buvo dalinami atsisaukimai, kuriuose buvo raginami visi protestuoti prieš komunizmo atstovų atsikvietimą į J.A. Valstybes. Demonstracijoje dalyvavo: lietuviai, vengrai, serbai ir ukrainiečiai.

5 val. vakare, East Chicago, Block stadione, įvyko protesto

ėmė ir specialiai tų kraštų jaunimui?

- P. Amerikos lietuviams reiškiu nuoširdžiausią padėką savo ir visų žaidėjų vardu už nepaprastus priėmimus, rūpestingą globą, šventišką nuotaiką ir visų vargų nugalėjimą. Vargų, kurių sukaupė mes jiems suteikėme. Mažutis extra priklauso Venecuelai. P. Amerikos jaunimą reikia sveikinti už išlaikytą lietuviškumą, linkint tuokeliui ir toliau eiti, nepamiršti išlaikyti lietuvių sporto klubus, - baigė savo pasikalbėjimą V. Grybauskas.

Pr. Mickevičius

susirinkimas, kurį pravedė inž. Bronius Nainys. Susirinkime dalyvavo virš 600 žmonių. Kalbas pasakė East Chicago, Ind., burmistras Walter Jeorse ir inž. Antanas Rudis. Burmistras, prisimindamas visas pavergtąsias tautas ir kovojančius partizanus už geležinės uždangos, paprašė susirinkusių atsistojimu pagerbti žuvusių laisvės kovotojų. Toliau jis savo kalboje priminė Chruščiovo "nuoplenus", malšinant Ukrainos ir Vengrijos sukilimus. Baigdamas kalbą, burmistras paprašė visus ramiai laikytis ir vengti skaudžių incidentų.

Inž. Antanas Rudis netiesiogiai kreipėsi į J.A. Valstybių vyriausybę, primindamas, kad Sovietų Sąjunga iki šiol dar nėra įvykdžiusi nė vieno tarptautinio įsipareigojimo ir yra sulaužiusi visas pasirašytas sutartis.

Susirinkusiems anti-komunistinis komitetas patiekė paruoštą protesto rezoliuciją J.A. Valstybių Prezidentui, kurią visų plėtimu patvirtino.

Demonstracija buvo baigta serbų - ortodoksų kun. John Marcectio žodžiais: "Dieve, saugok mus nuo komunizmo ir Chruščiovo".

Visą demonstraciją suorganizavo ir jai vadovavo vietos lietuvių grupė, vadovaujama energingo inž. Broniaus Nainio.

A.M.

KALIFORNIJOJE viena moteris sūnaus gimimo dienai prikepė pyragaičių, bet sūnus susirgo tymais. Šventė buvo atidėta. Kol vėl viskas buvo parengta, tai sūnus susirgo vėja-raupiais.

R. SPALIS
ALMA MATER
APYSAKA

(3)

— Tikiuosi, švarkas sveikas liko.
— Nesu taip tikras, prieš šviesą reikia pažiūrėti dar. Bet nepažiūrėk, kolege, tuojau tavo pavarde paminėsi.

— Ko gero, jis dar mano pavardę žino! — nustebusi dirtelėjo iš šono, bet jau nebuvo ko ginčijasi. Žinojo, kad reikės eiti. Gal iš tikrųjų yra tradicija sekti naujuosius studentus ir pasakui pirštu nurodyti slapuką. Kas žino, gal jis ir teisybę kalba. Jie turi čia savo tradicijų, kurių ji nežino. Jei tikrai atsistojęs jis ją pirštu baks-teltų, tada nors grįžk pas tėvą-motiną, ir be svajoto diplomo.

Susikaupė. Kiekviena pavardė skaudėjo, tartum artėjęs mirties sprendimas. Bet ji jau nešokinėjo. Sėdėjo lyg prikaltas, stengėsi rodytis rami, kad tas greta vėl nepasakytų, nepasijuokytų, kad ji sėdinti ant jūros bangos, kad vėl trinant ji jo švarką...

— Irena Paberžytė.

Ji pakilo automatiškai ir, nieko nematydama, pradėjo eiti tarp eilių...

— Oooo! — suošė vyrų balsai.

— Oooo! — ošimas vis augo, tvirtėjo, kai daugiau akių vėrė tą liekną, gražiai suaugusią,

— Kaip tik ne. Iš anksto skubinu pranešti, kad jokių sankcijų nesiimsiu, tylėsiu, tartum vandens prisisėmęs į burną. Tačiau labai prašau nesulaužyti tos tradicijos, nes aš turėsiu tada nemalonumų.

— Jūs — nemalonumų, nuo ko?

— Jaunimas turi ausis ir akis, tai jau buvo įrodyta. Jei pastebės, kad mes išėjome atskirai, pastebės, kad mūsų nėra Valgyje, tuomet pasklis garsas tarp kolegų, kad aš kietas šikšna, kad aš pagailėjau to mažo lito. Visos simpatijos bus skirtos tai nuskriaustai pirmametei. Ar tai dora iš tavo pusės, kolege, naudotis nepelnyta užuojauta?

— Jautriai ir logiškai kalbat, matyt, irgi nepamiršot to meno. Įtikinot.

— Dėkui labai.

Tas studento nuolaidumas, atsisakymas prievartos, mergaitė nuteikė jo naudai, bet dabar jo rimtas veidas, įtartinai rimtas, lyg ten šimtai velnių kvatotų, sukėlė jai naujų abejonių, ir jinaį pasiskubino pridėti:

— Man įdomu, ar po tos pietavimo tradicijos neatsiras kuri kita. Pavyzdžiui, pasivaikščiojimas prie Nemuno.

— Tik ne prie Nemuno, nepopuliari vieta. Pajesy, Kleboniškis, Panemunė, Mickevičiaus slėnis, Ažuolynas, Pažaislis, — greit pataisė ją.

— Aš nežinau jūsų, kauniškių, vietų, bet jūs, pasirodo, esate didelis žinovas. Bet grįžkime prie tos tradicijos. Jei ne prie Nemuno, tai gal pašokti ar į kinoteatrą...

(Bus daugiau)

"Komjaunimo Tiesos" redaktorius Laurinčiukas Vienos festivalyje nepajėgė atsakyti į mūsų bendradarbio klausimą, kodėl Lietuvoje žmonės vis dar sunkiai gyvena, nepaisant valdžios pasigyrimų apie didėjančią produkciją.

Vyto Valaičio nuotrauka

Tiesa ir faktai

Lieka aptarti Vienos festivalio diskusijas ir anos pusės dalyvio psichologiją.

Nėra jis "durnas", nors durnai nušneka; ne kirvis, ne fanatikas, net ne komunistas - tik mums taip atrodo. Jis yra visiškai normalus žmogus - bet pilnai pritaikytas partijos savaip sukonstruotam gyvenimui. Žodžiu, jis gryno plauko pragmatikas, ir kai po toks neturėtų būti mums svetimasis. Pragmatikų netruksta, ypač visuomeniniu atžvilgiu toliausiai pažangioje Amerikoje!

Pagaliau, pragmatizmas tolygus blaivumui, realiskam racionalumui, ribojasi realybe, veiksmams, rūpinasi tuo, kas naudinga. Bet pragmatizmas kaip gyvenimo filosofija (ne tik nuo nerealistikų svajų atsiribojantis dalykas), greit gali pavirsti į pavojingą absurdą. Riba yra ten, kur pats žmogus imamas "sunaudoti". Teisybė, galima išvengti tokių kraštutinių; bet latentinis pavojus lieka: žmogaus tapatybinimas su jo funkcijomis. Gi tos labai paprastos: consume, excrete and reproduce yourself (mandagumas čia liepia atsakyti sultingoms liaudies kalbos).

Toks pragmatizmas turi ir savo etiką: jis nuolat gyvena ateities optimizmu - "when mankind will consume, excrete and reproduce itself much better and more efficiently". Sovietinis pragmatizmas yra visų šiaunias - jis turi net "rojų". "Komunizme žmonių funkcijos nepaprastai sparčiais tempais, tobulai, amžinai - "the perpetuum mobile of human functions".

Bet juokas juoku - kas gi bloga siekti geresnio žmonių gyvenimo? Kas blogo siekti tik kos, tarpusavio pagalbos ir draugystės idealų? Dideli jie ir amžini - I'm all for it.

Deja, nei krikščionybė, nei kitos religijos neišpildė artimo meilės idealų, neišnaikino pasaulyje vargo ir skurdo. Lyginant su tuo, kas nepadaryta - ar nesidžiaugti nauju ar nesiekti geresnio pasaulio?

Štai kodėl masinis festivalio dalyvių entuziazmas toks tikras, įsipareigojimai nuoširdūs, "choralai" giesmės galingos ir pakilios. Pseudo-religinio pragmatizmo versmės yra amžinas lyginimas. Jis pats konkrečiai nėra kam įpareigotas; jis nori padėti artimui bet kokia, net kito užmušimo, kaina. Tą kainą, patiesinant, reikia išvengti diskusijų apie leistinas ar neleistinas priemones. Tai geriausia padaryti, kitiems priekaištaujant, kad savo neatliko, kad niekuo negeresnis; geriausia keršyti "piktiesiems", kurie "pasislėpę", grasinti jiems - ir visur rasti blogį. Kiti turi būti blogi, nes jie idealo nepasiekė; mes turim būti geresni, nes mes gerį pasieksim.

Pragmatisko tarybinio piliečio gyvenimo pilkumoje šitas entuziazmas yra kaip šampanas, kaip bitei medutis. Gyvenimo aplinkybių dėka, tas "tikėjimas" yra jam būtinas opiumas. Jis neleis jo atimti, jis ir faktų nematys, kurie galėtų tą tikėjimą

Iš Vienos rašo ROKAS ROKUNDA

sugriauti. Tarybinis žmogus yra šito entuziazmo narkotikas (rūkoriai žino, apie ką kalbu).

Todėl nedyvai, kad drg. Laurinčiukas "Komjaunimo Tiesos" redaktorius, iš Vienos sugrįžęs, duoda gana įdomų miesto vaizdą. Esą, automobiliais prikimštas - bet bedarbiai stumdomi; parkai gražūs, bet už kėdes reikia mokėti; yra, pasirodo, ir telefonai - bet nori kalbėtis - įmesk į automatą šilingą. Dargi, su reikalu nuėjus į tųpyklą, kad ir dar toks striokas - pirma mesk šilingą.

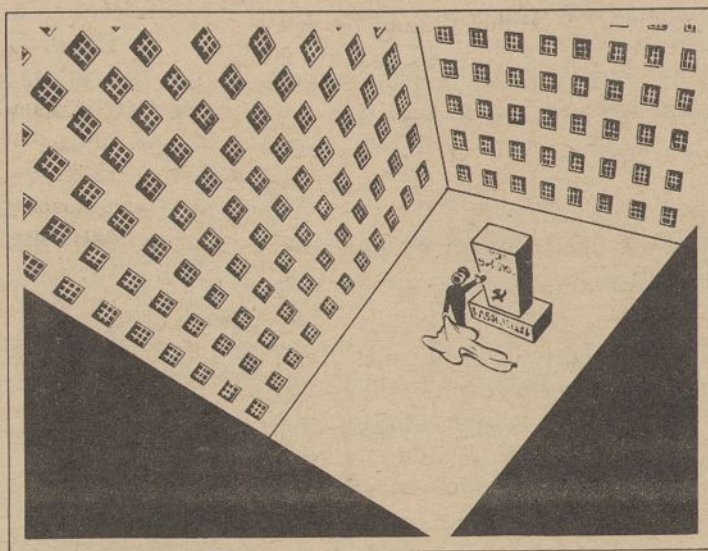
Tik piktos valios žmonės ir provokatoriai gali sakyti, kad už panašius patarnavimus Maskvoje irgi reikia mokėti. Melas, čia visai kas kita! Maskvos bedarbiai yra tik persirengę MVD agentai. Gulimos kėdės draugai, tai darbo žmonių kultūringo poilsio sostai. Telefonai - pažangos simboliai. Net tųpyklos ir žibancijos išvietės - ar ne darbo žmonių kylančių sanitarinių poreikių kelrodžiai? Už tokius džiuginančius reikšinius negaila aukos, tai miela dovana, pasitaraujanti didžiajam žmonių tikslui: komunizmui. Lai gėdinasi kiekvienas, kas nenori suprasti, jog didysis tikslas pašventina, kad ir dar taip netobulas priemonės.

Todėl piliečiai, supraskime komunistinę spaudą, rimtai vertinkime paskiro tarybinio žmogaus šventus jausmus.

Juk gryna teisybė, kad visi minėti dalykai pas mus, Vakaruose tarnauja grynai prozaikiškiems tikslams! Gėdykimės tokio betikščiškumo! Maža betikščiškumo - stačiai užgauliojimas, kad turi mokėti pinigą žmogui, kuris iš to uždarbiauja! Negaila, žinoma, tų kelių centų - bet vėliniam kitas juos turi gauti!

Visai kas kita tarybinėje santvarkoje - ten viskas tikslinga, viskas turi prasmę. Tarybinis žmogus laiko raktus į šviesią ateitį savo kišenėje - o mums: spyga! Ir liksim mes, vargšai, prie tos prozaikos, kur viskas pakinkyta uždarbiui. Gėdykimės!

Nepajudinamas tarybinio žmogaus tikėjimas.

Komunistai stato paminklus fašizmo aukoms... tautų kalėjime.

Stalinas? Žmogžudys, sakot? Kur jų nėra? Tau buvo asmeniškai paklauda; ką norit iš "milingine kopf" senio! Gerbiamieji, komunizmas toks galingas, kad ir žmogžudystės paverčia į gryną gėrį! Mes turime to gėrio receptą - vot, mes - o jūs neturit. Ir neduosim, o ką jūs mums padarysit? Jūs tik pūskitės - mes jus sunaikinsim. Mes nelaisvi? - Ką jūs čia plepat? Mes gi aiškiai matom, kad jūs už grotyl!

Žodžiu, matot, kad tarybiniam žmogui viskas aišku.

Nublinka faktai prieš tokį tikėjimą. Pagaliau, kas jau yra faktai - liesas tiesos minimumas! O tikėjimas apima visą tiesą - ar manot pripuolamas "Pravdos" pavadinimas? Taigi, nemanykit...

Todėl visai nenustebau, kai vienas tarybinis agitatorėlis man meistriškai atskirto dėl "šmeižtų", kad rusų rašytojai nelaisvi? Grynai juokai: jis pats skaitęs romaną "Pasternak", kurį parašė tas nelaimingas Dr. Živago; tai literatūrinis šlamštas, ir baigta. Nedrąsiai bandžiau paklausti, ar kartais ne Pasternakas bus parašęs romaną "Dr. Živago" - dar kiti kapitalistiniai jaunuoliai aplink išjuokė žmogelį. "Na, visio ravo" pasakė tas, ir tęsė pamokslą. Žinot, jis man patiko. Ką čia smulkmenais! Kodėl ne radijas išrado Popovą, jeigu tai tarnauja žmonių idealui - komunizmui! Gerbiamieji, tokios faktinės paklaidos, tai nulis prieš begalybę. Nors liko širdyje negeras jausmas, žinot. Tai turbūt buržuazinis raugas ar kietsprandiska lietuviška prigimtis, Lietuviai iš viso užsispyrėliu tauta. Vis jiems "faktų" - nė trupučio neturi fantazijos...

Super - pragmatikas - štai kas yra tarybinis žmogus. Jų tarpe esama ir lietuvių - bet kur jų nepasitaiko! Ir su vienu tokiu kalbėjo vienas Amerikos lietuvis. Tai bent, vyrai, buvo spektaklis! Tas mūsų amerikietis irgi pragmatikas - žinoma, netobulos kapitalistinės rūšies; bet visgi pragmatikas. Vos susitikus abiem, mūsų draugas komitietis - fain vyras, žinot - ir beria: "A... jūs ta Amerika, žinai: tik vaikos visi iš paskos

DIPLOMUOTA JUOKDARYBA

Z. V. REKAŠIUS

dininkas X. X. Jeigu jau ieškotume, ką bendro turi cheminė technologija ar laikrodininkystė su krepšiniu, tai laikrodinis ir krepšinis gal daugiau turi bendro, negu cheminė technologija.

Ir gaila, kad mūsų laikrodininkai, rašydami ne savos profesijos temomis straipsnius, nesitituluoja. O būtų dar linksmiau...

Yra ir daugiau tokių pavyzdžių. Ana, iš kai kurio Amerikos pakraščio savo siuntinių į Lietuvą biznėlį reklamuoja kitas daktaras Y. Y. Doktoratas čia geografijos mokslų, tik ir jis šiuo atveju mums nelabai reikalingas, nes ant siuntinio adreso užrašyti nebologiau sugebėtų, kad ir koks nors diplomuotas ar ne diplomuotas pienininkas. Geografija čia labai menka, ir mūsų žiniomis, tokiems reikalams joks pasaulio universitetas doktoratų nedalina...

Šitokia kvailybė, savo rimtai įgytus doktoratus kalinėti po straipsneliais, nieko bendro neturinčiais su ta mokslo šaka, kurios apvaldymą lyg liudija universiteto išduotas daktaro laipsnis, mūsų, lietuvių, atrodo atsivežta dar iš anapus Atlanto. Prisimename dar "Dievo Paukštelį" stovyklose skaitytus vieno profesoriaus, daktaro, diplomuoto ekonomisto Ž. Ž. įspūdžius iš kelionės per Atlantą. Gerbiamas (nes kaipgi negerbsi žmogaus, savo pavardę apkarščiusio tiek daug ir taip skambiu titulu) ekonomijos mokslininkas ten aprašinėjo, kaip jūros liga susirgę keleiviai šeria žuveles. Nelaimėi tik, kad tas "mokslinis" straipsnis, kaip ir dauguma mokslinių straipsnių, buvo nelabai įdomiai parašytas, ir vėliau mes, kad ir be jokių diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

Kokios priežastys sukelia šitą titulomanijos ligą? Labai paprastos: ambicija, garbetroška, noras pagarsėti. Ir vis tai labai geri, ypač mums lietuviams dar labai reikalingi dalykai. Ir būtų diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

Kokios priežastys sukelia šitą titulomanijos ligą? Labai paprastos: ambicija, garbetroška, noras pagarsėti. Ir vis tai labai geri, ypač mums lietuviams dar labai reikalingi dalykai. Ir būtų diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

Kokios priežastys sukelia šitą titulomanijos ligą? Labai paprastos: ambicija, garbetroška, noras pagarsėti. Ir vis tai labai geri, ypač mums lietuviams dar labai reikalingi dalykai. Ir būtų diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

Kokios priežastys sukelia šitą titulomanijos ligą? Labai paprastos: ambicija, garbetroška, noras pagarsėti. Ir vis tai labai geri, ypač mums lietuviams dar labai reikalingi dalykai. Ir būtų diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

Kokios priežastys sukelia šitą titulomanijos ligą? Labai paprastos: ambicija, garbetroška, noras pagarsėti. Ir vis tai labai geri, ypač mums lietuviams dar labai reikalingi dalykai. Ir būtų diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

Kokios priežastys sukelia šitą titulomanijos ligą? Labai paprastos: ambicija, garbetroška, noras pagarsėti. Ir vis tai labai geri, ypač mums lietuviams dar labai reikalingi dalykai. Ir būtų diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

Kokios priežastys sukelia šitą titulomanijos ligą? Labai paprastos: ambicija, garbetroška, noras pagarsėti. Ir vis tai labai geri, ypač mums lietuviams dar labai reikalingi dalykai. Ir būtų diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

Kokios priežastys sukelia šitą titulomanijos ligą? Labai paprastos: ambicija, garbetroška, noras pagarsėti. Ir vis tai labai geri, ypač mums lietuviams dar labai reikalingi dalykai. Ir būtų diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

Kokios priežastys sukelia šitą titulomanijos ligą? Labai paprastos: ambicija, garbetroška, noras pagarsėti. Ir vis tai labai geri, ypač mums lietuviams dar labai reikalingi dalykai. Ir būtų diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

Kokios priežastys sukelia šitą titulomanijos ligą? Labai paprastos: ambicija, garbetroška, noras pagarsėti. Ir vis tai labai geri, ypač mums lietuviams dar labai reikalingi dalykai. Ir būtų diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

Kokios priežastys sukelia šitą titulomanijos ligą? Labai paprastos: ambicija, garbetroška, noras pagarsėti. Ir vis tai labai geri, ypač mums lietuviams dar labai reikalingi dalykai. Ir būtų diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

Kokios priežastys sukelia šitą titulomanijos ligą? Labai paprastos: ambicija, garbetroška, noras pagarsėti. Ir vis tai labai geri, ypač mums lietuviams dar labai reikalingi dalykai. Ir būtų diplomų, turėjom progos savo akimis stebėti daug įdomesnes žuvelų šėrimo procedūras, negu mūsų ekonomijos profesorius aprašymuose.

žmogus esi priverstas nenoromis pagalvoti, kad gal kartais tos mokyklos padarė didelę klaidą, diplomų nevertiems ir nežinantiems, ką su jais daryti, juos išduodamos...

Nevisada patys rašėivos savo pavardes titulus apkauso. Šitokių meškos patarnavimą padaro ir pati spauda. Ir Dirva čia ne šventoji. Jos redaktoriai, titulų sagstyme, galėtų taip pat būti kiek taupesni (ypač jeigu patys bendradarbiai savęs nesitituluoja). O jei jau norime skaitytoją su koku žmogum plačiau supažindinti, galima po pavardės paaikškinti, kas jis yra, kokį darbą dirba, kokius mokslus baigė ir t.t. Ir informacijos daugiau, ir įdomiau. Ir daug skoningiau, negu prieš pavardę prikergtas titulas.

Ne vien tik daktarai (o gydytojai tarp kitko tai dar nebūtinai daktarai) šita juokdaryba užsiima. Anksčiau net iki akipelėiškumo savę tituludavosi kariškiai. Tačiau tie patys kariškiai, atrodo, patys pirmieji pajuto laiko dyasių ir bent šiuo metu šitokiu svieto linksminimu retai beužiima. Gi vėl, patys atkakliausi iš titulomanija sergančių amatininkų, bene bus — inžinieriai. Dar visai neseniai vienas iš jų, kilnios organizacijos kilniam tikslui stambų pinigą ištraukęs, visai nekaltai ir sumišusiai paklausė, kaip gi jam čia dabar aukų lape pasirašyti: Jonas X, ar inž. Jonas X. O sunku buvo nukęsti nepasiūlius diplomuoto kalvio titulo...

Pagaliau, o ar verta mums čia dėl tų juokdarymų jaudintis? Ir taip, ir ne. Šitokiam titulų potvynyje nelabai aukiaji pasijaučia dar bininkas, amatininkas, mokytojas, ar šiaip geros valios netitulutas lietuvis. Daugelis gabių, gerų ir sąžiningų lietuviškų organizacijų ar spaudos darbininkų vengia visuomeninio darbo vien todėl, kad jiems, be titulu, neimanoma ar neįauku titulus pamėgusioje visuomenėje varžytis, konkuruoti ar dirbt be titulu. Ir pagaliau, netgi nesąžininga reikalauti ar reikšti daugiau pagarbos kartais nelabai gabiam inžinieriui, negu sąžiningam ir geram staliui. Ir ypač kai reikalas liečia tokias gyvenimo sritis, kuriose išmintingų stalius mintys kartais vertos daugiau pagarbos.

Profesionalams ir kitiems titulų mėgėjams vertėtų vietoj tuščio ir juokingo savęs titulavimo, pasirūpinti, kad už juos kalbėtų ir jiems garbė teiktų ne jų titulai, bet darbai. Titulai save patiesina tik tol, kol žmogus nuolat įrodo, jog yra jų vertas. O įrodyti galima tik darbu, ne juokais...

-- Oh! Aš užmiršau tau pasakyti, kad pietums pakviečiau tavo sekretorę!

Žvalgybų kova (2)

MARTA PERDUODA ATOMINĖS PASLAPTIS
GELTONPLAUKIUI VOKIEČIUI

Buvusio anglų slapto agento atsiminimai

1950 metų rudenį sovietų žvalgybos šefas iš Washingtono sovietų pasiuntinybės pavėda Martai Dodd-Stern nugabenti į Vakarų Berlyną atominės Los Alamos laboratorijos paslaptis. Tempelhofo aerodrome ji netikėtai sutinka senai jos įtarinėjama agentą Borisą Morrosą. Jos įtarimai padidėja, nes jis tuo metu turėtų būti Meksikoje, o dabar skrenda į Maskvą tartis dėl filmų gamybos. Ji ryžtasi jį likviduoti, ir tai prasišalio atsiveikindama. Po to Marta nuvyksta į viešbutį, o Morros — į sovietų komendantūrą.

Vos tik pasiekusi viešbučio kambarį, Marta atidaro savo pudrinę. Iš jos išimami tušti popierėliai. Bet iš tikrųjų jie nėra tušti: tai specialiai paruoštos popierės, kuriame nematomu rašalu surašyti pranešimai. Panaudojus specialius chemikalus, raidės vėl pasidaro matomos.

Marta žino, kad ten surašytos svarbios karinės Los Alamos laboratorijos paslaptys. Sekdama nurodymus, ji popierėlius įvynioja į vonioje esančio tualetinio popierio kamuolį.

O Hollywoodo plikasis producentas tuo tarpu praėjo Brandenburgo vartus ir įžengė į sovietų karinę komendantūrą.

Marta viešbučio kambarielyje, Vakarų Berlyne, laukia savo ryšininko. Prasideda vakaras. Vieniškai reklama mirkčioja nuo priešais stovinčio namo.

Šviesa erzina Martą. Ji prieina prie lango ir užtraukia užuolaidas. Jos nervai įtempti iki kraštutinumo.

Vaikščiodama po savo kambarį, ji prisimena jaunystę. Vestuvės su žmogumi, kurio visiškai nepažinojo. Berlynas linksmoje karo išvakarių agonijoje. Prabanga švitį vakarai amerikinėje pasiuntinybėje. Susitikimas su Hitleriu. Rusų pulkininkas.

Kas iš jos pasidarė? Martą, kuri nuo tų dienų gulėjo tokios daugybės vyrų glėbiuose, nukrečia šiurpulis. Ji prieina prie lango ir praskleidžia užuolaidą.

Berlynas! Galbūt šis keistasis miestas vėl reiskia jos gyvenimo posūkį. Ji jaučia, kaip baimė sukausto jos kūną.

Nes, jeigu tiesa, kad Boris Morros dirba amerikiečiams, jis turės progą apie jų susitikimą Tempelhofo aerodrome painformuoti savo draugus. Ši kartą Vakarų Berlynas jai atrodo, kaip spąstai.

Kažkas pabeldžia į duris.

- Prašau, - sušunka Marta.

Kambarin įeina milžiniško ūgio vyras, blondinas, kiek per ilgais plaukais, kaip tuo metu Berlyne buvo įprasta. Marta spėja, kad jis gali būti apie 35 metų. Jo

riesta nosis keistai trumpa. Mėlynos akys.

- Labas vakaras, drauge!

- Labas vakaras, - santūriai atsako Marta.

- Aš ateinu iš baletu.

Martos nervai atslūgsta. "Baletas" yra slaptazodis.

Svetimasis, nelaukdamas kvietimo, atsiseda. Jis pasiūlo Martai cigaretę. Ji atsisako. Jis ilgai ieško degtukų.

- Kaip pasisekė kelionė?

- Puikiai.

- Jokių incidentų?

- Jokių, - atsako deldsda.

Jos smegenys greitai dirba. Papasakoti ryšininkui apie susitikimą su Morrosu? Galbūt tai atrodys labai kvaila. Ryšininkai

taip pat yra maži rateliai didelėje mašinoje. Šis geltonplaukis vokiečių tikriausiai nėra nieko girdėjęs apie Morrosą. Jei ji nori Morrosą apskusti, tai turi atlikti aukštesniam valdininkui.

- Ne, nieko, - pakartoja ji.

- Ar nepastebėjote, kad būtu mėtė sekama?

- Ne, - atsako jis. - Nepastebėjau.

- Kada skrendate atgal?

- Pagal nurodymus.

Atrodo, kad svetimojo tas netiesioginis atsakymas nenustebino. Jis atsistojo ir ištiesė ranką. Plačią, nuo darbo sukiutėjusią ranką. Marta instinktyviai sudrebė.

- Na, - sako blondinas, - duokite popierius.

Marta žengia žingsnį atgal.

Jos nugarą beveik siekia langą.

- Ieškokite.

- Ar tai turi reikšti juoką?

- Aš pasakiau: ieškokite.

Marta puikiai žino, ką daro.

Pagal slaptųjų tarnybų taisykles ryšininkas turi žinoti du dalykus: slaptazodį ir paslėpimo vietą. Normaliomis aplinkybėmis pakanka tik slaptazodžio. Bet jeigu agentui dėl kurių nors priežasčių kyla įtarimas, jis turi teisę ryšininką ištirti.

- Atrodote, drauge, labai nervuota, - sako milžinas, - Aš

juk pasakiau slaptazodį.

- To nepakanka.

- Abejojate mano tapatybę?

- Jis nusijuokia. - Jeigu jau laikote mane priešingos pusės agentu,

tai malonėkite pasakyti, kas atsitiko su jūsų tikruoju ryšininku.

Marta į tai atsako klausimu:

- Kaip tai gali atsitikti, kad

tamsta nežinau slėptuvės?

- Aš gi nepasakiau, kad nežinau.

Didysis blondinas pradeda vaikščioti po kambarį. Išviespatauja visiškai tylą. Tik iš tolo girdisi Kurfuersten gatvės judėjimas.

- Tamsta esi neatsargi, drauge,

- pagaliau prabyla vyras. - Jeigu priėjai, kad aš dirbupriešingai pusei... tai kodėl iš viso išsidavei, kad esi sovietų agen-

tė? Ir kad dokumentus su savimi turi?

Marta pradeda atsitraukti.

- Aš esu moteris, - sako ji.

Aš esu viena Berlyne. Tamsta įsiveržė į mano kambarį.

- Aš pasibeldžiau.

- Sakykite pagaliau, ko norite?

- Nieko, visiškai nieko...

Vyras numeta cigaretę.

- Ar čia yra vonios kambarys?

- Klausia jis.

- Taip, ten...

Marta nepajuda iš vietos. Su didžiausiu įtempimu seka svetimąjį.

Jis atidaro vonios duris, įeina ir už akimirkos grįžta. Jis laiko rankoje tualetinio popierio kamuolį. Lėtai, atsargiai pradeda popierį išvynioti. Ilga popierio juosta ant nudėvėto kambario kilimo atrodo, kaip begalinė balta gyvatė.

Nepaisant rimtos situacijos, scena Martai atrodo labai komiška. Netardamas žodžio, svetimasis išima iš kamuolio dokumentus ir įsideda kišenėn. Pasakui sako:

- Kad mane bandėte, drauge Stern, tai labai gerai. Bet...

- Bet...?

- Kodėl nutylėjote, kad Tempelhofo buvotė susitikę su vienu žmogumi?

- Tai tamstai nesvarbu.

Vyras pradeda popierinę gyvatę vėl suvynioti. Jis truketelia pečiais.

- Puiku. Tai aš turėsiu pranešti...

- Tai buvo vienas iš mūsų žmonių, - nutraukia ji. Jos balse

vėl pastebima baimė.

- Ar tikrai?

- Taip. Tai yra...

- Kas - tai yra?

- Ar turite laiko?

- Laiko visada reikia turėti, - sako svetimasis.

Jis baigia savo juokingą veiklą ir atsideda.

Ir taip atsitinka, kad agentė Marta Dodd - Stern tą 1950 m. rudens naktį - galbūt jos nervams neišlaikius perdidelio bandomo, galbūt iš aklos neapykantos Morrosui - nepažįstamajam ryšininkui išpasakoja visus įtarimus.

Kai blondinas milžinas išeina iš Kurfuersten gatvės viešbučio, jam visa pasakyta: naktinė kelionė į Connecticuto karinę stovyklą, gausybė įtartinų Morroso prasitarimų, jos santykiai su Payne, keistas susitikimas su Morrosu prieš keletą valandų Tempelhofo aerodrome.

Kitą rytą Washingtonas žino, kad sovietų agentė Marta Stern jau permatė amerikiečių agento Borisą Morrosą dvigubą žaidimą.

Tačiau Spree ir Volgos upėmis nutekės dar daug vandens, iki

Marta Dodd patirs, kad ji pati viską išsipašakojo amerikiečių slaptosios tarnybos valdininkui.

Ir kaip atsitiko, kad geltonplaukis, mėlynakis milžinas žinojo ne tik slaptazodį "baletas", bet

JAV kongreso narės M. Griffiths (Mich.) pastangomis lietuvių protesto rezoliucija, smerkianti Chruščiovo pakvietimą į Ameriką, įtraukta į "Congressional Records". Nuotraukoje: M. Griffiths kalba visuotiniame ALB suvažiavime. Dešinėje - ALB Detroito apyl. pirm. V. Kutkus.

Dirvos nuotrauka

Lietuvių protesto rezoliucija JAV Kongrese

DETROITAS. - Pirmajame JAV Lietuvių Bendruomenės Suvažiavime, įvykusiame rugsėjo mėn. 5 ir 6 dienomis Detroito, buvo priimta rezoliucija ryšium su Chruščiovo atvykimu į Ameriką. Charakteringa, kad šią mūsų rezoliuciją banketo metu perskaitė JAV Kongreso narė Martha W. Griffiths. Tai dar pirmas toks įvykis Detroito lietuvių gyvenime. Negana to, sekančią dieną ji tą pačią rezoliuciją perskaitė JAV Kongrese ir įtraukė į Congressional Records. Toki reiškiniai mums itin reikšmingi, kadangi visa tai įvyko tik savaitę prieš Chruščiovo atvykstant į šį kraštą.

Banketo metu kongreso narė Martha W. Griffiths pabrėžė, kad kongresas darys viską ką gali, kad tik užbaigtų savo sesiją dar prieš Chruščiovo atvažiavimą, nes nenori jo sutikti bendroje sesijoje su senatu. Jie dirbo šeštadieniais ir net Labor Day metu, tačiau savo žodį išpildė ir išsiskirstė Chruščiovo atvykimo išvakarėse.

Kongrese ji pristatė rezoliuciją sekanciai: "Gerbiamas Pirmininke, vakar aš kaip viešnia dalyvavau JAV Lietuvių Bendruomenės suvažiavime, kuriame dalyvavo atstovai net iš 20 JAV valstybių ir taip pat svečiai iš Kanados, Italijos ir kitur. Šie dalyviai, kurie gerai supranta Amerikos laisvę ir komunizmo žiaurumus,

ir Los Alamos dokumentų slėptuvę? Šią paslaptį skaitytojas patirs gerokai vėliau.

(Kitame numeryje: Meksikietis dailininkas)

nepritaria Chruščiovo vizitui šiame krašte. Jų nusistatymas yra gerai išreikštas sekančioje rezoliucijoje: JAV Lietuvių Bendruomenės suvažiavimas, vykęs Detroito, Michigane, 1959 m. rugsėjo mėn. 5 - 6 dienomis ir atstovaujančių virš 20 valstybių ir daugelio aplinkinių lietuvių kilmės asmenų Amerikoje, nutarė:

kadangi spauda ir Washingtonas skelbia, kad komunistų diktatorių ir demokratijos priešas ruošiasi aplankyti Jungtines Amerikos Valstybes;

kadangi toks vizitas reikštų priėmimą nepageidaujamo asmens, kuris paneigia visas žmogaus laisves, teises ir principus, paskelbtus mūsų konstitucijoje, pagal kurią yra paremtas mūsų laisvos gyvenimas;

kadangi toks vizitas smarkiai sumažintų visas viltis pavergtoms tautoms savo laisvę ir jų tikėjimą į Amerikos demokratiją;

kadangi Chruščiovo kaip garbingo svečio priėmimas pakeltu jo prestižą komunistų pasaulyje, sustiprindamas komunistų poziciją tokiuose kraštuose, kaip Italija, Prancūzija, Pietų Amerika, Azija ir Afrika, kur šandien komunizmas sunkiai kovoja dėl savo egzistencijos;

kadangi jo kelionė į Jungtines Amerikos Valstybes suskaldytų amerikiečių sąjungininkus, pasėdama jų tarpe įtarimus ir nepasitikėjimą Amerikos užsienio politika, ir susilpnintų NATO priklausantių tautų vienybę;

kadangi priėmimas laisvų tautų pavergėjo suskaldytų amerikiečių į dvi viena kitai priešingas grupes užsienio politikos atžvilgiu ir tuom sumažintų mūsų vienybę ir veiksmingumą;

kadangi Chruščiovo kelionė į Ameriką pažeistų JAV prestižą, kurios piliečiai nuoširdžiai tiki Amerikos nepriklausomybę ir asmens laisvę, išreikšta mūsų konstitucijoje, kuriai Chruščiovas ir jo režimas yra visiškai priešingas ir nori sunaikinti;

kadangi Chruščiovo lankymasis mūsų miestuose paskatintų jį dar atkakliau siekti ir kitų laisvų tautų pavergimo ir dar daugiau įtempti paniką sukeliančią propagandą laisvame pasaulyje todėl

Tebūnie nutarta, kad būtų panaudojamos visos galimos pastangos sustabdyti Chruščiovo kelionę į JAV, jei jis neišpildys bent šių pagrindinių sąlygų:

1. atstatyti nepriklausomybę ir laisvę Sovietų užgrobtose ir pavergtose tautose.

2. panaikinti visas koncentracijos ir vergų stovyklas ir sugrąžinti visus pavergtus žmones į savo išlaisvintus kraštus.

3. pasitraukti iš Rytų Vokietijos ir leisti ten įvykdyti laisvus rinkimus.

4. padėti imperializmo siekiančius ginklus ir užbaigti vidurines ir tarptautines intrigas, kurios sukelia pasaulyje nesupratimų židinius".

Mums, lietuviams, tikrai džiugu, kad Chruščiovo atvykimo išvakarėse atsirado tokia JAV Kongreso narė, kaip Martha W. Griffiths, kuri šią rezoliuciją perskaitė ne tik mūsų bankete, bet ir JAV Kongrese. Kiek mes iki šiol turėjome tokių įvykių Amerikos lietuvių gyvenime? O tokių gerų draugų mums tikrai reikia turėti.

V. Kutkus

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

on AUTO
INSURANCE

Telefono pašaukimas a s Jums gali sutaupyti daug dolerių apsidraudžiant Amerikos vienoj didelėj draudimo įstagoj. Pašaukus jokių išpareigojimo.

PAULINA
MOZURAITIS-BENNET
Insurance Agent
13706 Benwood Ave.
Cleveland 5, Ohio

SK 1-2183

NATIONWIDE
MUTUAL INSURANCE COMPANY
HOME OFFICE • COLUMBUS, OHIO

J. S. AUTO
SERVICE
Sav. J. Svarcas
Cleveland

1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto
8 iki 7 v. v.
AUTOMAŠINŲ
TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas: motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinų dalių įdėjimas. Pardudami amžini akumuliatoriai.

24 hours towing.
Dienos tel.: HE 1-6352.
Nakties tel.: LI 1-4611.

Tytuvėnai. Šv. P. Marijos bažnyčia ir vienuolynas XVII amž.

DIRVA IEŠKO NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Laikraštį pastoviai gerinant ir ruošiantis nuo 1960 metų pradžios dažninti, labai reikalingi nauji skaitytojai.

Ateikit mums į talką. Užsakykit Dirvą savo artimiesiems, kurie dar jos iki šiol neskaito. Jei jūs žinote tokius savo artimuosius, ar kaimynius, kurie norėtų su Dirva susipažinti, mes jiems laikraštį siųsime nemokamai 4 savaites. Tuoj atsiųskite jų adresą.

Užsakydami ar rekomenduodami naudokitės čia spausdinama atkarpa.

Užsakau
Rekomenduoju Dirvą siųsti

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Už naują prenumeratorių siunčiu \$.....

(Mano adresas)

Los Angeles lietuviai

Kaip korespondentai "tebestato" namus

Kada namus pasistato ar nusiperka organizacijos, kurios prieš tai sugeba sutelkti pakankamai lėšų, tada atsiranda salės parengimams, svetainės susirinkimams, kambariai skaitykloms, pramogoms, kultūriniam reikalams ir t.t. Bet Los Angeles lietuvių namus tuo tarpu "tebestato" korespondentai. Laikraščiuose jie išvedžioja planus, sumanymus ir dėl jų kovas. Viskas yra, net ir pinigų jau "daugybė", tik namų vis nėra. Taip "statant", kažin kada ar būty.

Sėkmingai namus jau pradėjo statyti ir "Vienybės" korespondentas iš Los Angeles. Proga davė Los Angeles LB apylinkės valdybos užsienio įsigyti atskirus lietuvių namus. Apylinkės valdyba vienbalsiai sutiko, kad mūsų miestui ir lietuviškai kolonijai tereikia vieno namų, statytinų bendromis pajėgomis. Idant tapti vertingu partneriu, Bendruomenės šalininkai turėjo suvarkyti savo reikalus ir tam tikslui išrinkti trijų asmenų komisiją (J. Uždavinys, Dr. S. Valančius, A. Dabšys).

"Vienybėje" pasirodė žinia, kad tvirtų pasižadėjimų ši grupė turi už 10,000 dolerių. Tai būtų graži suma. Tik tie pasižadėjimai vadinami "vekseliais", ir taip rašoma su kabutėmis. Ką reiškia tie "vekseliai" - ar tai lietuviški vekseliai, ar čekiai, ar koks kitas būdas, taip ir neaišku. Kai tokia suma bus tikra ir gulės bankoje, tai, žinoma, bus kitas reikalas.

Patirama ir džiaugsmingų žinių. Vienybės korespondentams pranešė, kad "Dirvos" straipsniai namų reikalais atlieka gerą efektą: po kiekvienos "Dirvos" korespondencijos, esą "atsiranda vienas ar daugiau asmenų, anksčiau įsipareigojusiu Tautinių Namų Fondui, dabar tuos įsipareigojimus pervedančių Bendruomenei". Vadinasi, jau buvo keli tokie asmenys, o dabar, anot korespondento, dar vienas "Bendruomenės Valdybai atidavė Tautinių Namų Fondo jam duotą 100 dolerių pasižadėjimą prašydamas, kad tai būtų perrašyta Bendruomenei".

Jeigu Bendruomenės būsimi namai gauna tokių naujų "vekselių", tai labai gerai. Vienu ar kitu būdu, jei tik tautiečiai išsijudina, jei tik noriau dedasi, tai pinigai eina vis tiems patiem namam. Čia galia tikrai vieno dalyko - tokio korespondento ir jo "informacijų". Patikrinus paaiškėjo, kad ligi šio laiko (rugsėjo 12 d.) nė vienas asmuo savo pinigų ar pasižadėjimų nėra atšaukęs iš Tautinių Namų Fondo. Joks asmuo nėra perdavęs savo pasižadėjimo kitam fondui (to ir negalėtų padaryti), joks as-

Poetas humoristas Antanas Gustaitis, kuris spalio 3 d. dalyvaus Los Angeles Tautinių Namų Fondo ruošiamame balijuje su savo naujais kūriniais.

muo apie tai Tautinių Namų Fondo Valdybos nėra painformavęs, ir joks kitas fondas negalėtų priimti T.N.F. blankų ar jais kaip naudotis.

Jeigu tik šitaip "Vienybės" korespondentas "stato" namus ir didina Bendruomenės fondo "vekselius", tai namų greit neturėsime. Šizofreniškais prasimanymais grindžiamos "informacijos" dar niekad ir niekur jokių namų nėra pastačiusios.

Bendruomenės valdyba pati suprantą, ir tai buvo matyti per ankstyvesnį pasitarimą, kad namams įsigyti pirmiau reikia reikių lėšų ir visiems reikia dirbti iš vieno.

Los Angeles tautinių namų įsigijimo reikalas nebuvo ir nebus lengvas. Nors kolonija sparčiai auganti, bet dideliuose plotuose labai išblaškyta. Kur namus bestatys, visur jie didesnei daliai lietuvių bus toli ir neparankūs. Sąlygos čia žymiai kitokios, negu, sakysim, Naujosios Anglijos lietuvių kolonijose, Omahoje ar kitur.

Geriems ir visais atžvilgiais tinkamiems namams įsigyti reikėtų ne keliolikos, bet 100,000 ar ir daugiau dolerių. Niekam nėra lengva tokias sumas surinkti ir dėl to nereikėtų karščiuotis. Be to, namus skolon įsigijus, reikia labai rūpestingai apvarstyti ir numatyti, kaip jie galės būti pelningai administruojami. Čia iškilus daug klausimų ir sunkumų. Nėra joks idealas namus neapgalvotai įsigyti ir vėliau juos prarasti, kaip tai yra atsitikę jau daugelyje vietų, kur lietuviškos kolonijos buvo gau-

sesnės ir patogiau apsigyvenusios.

Tautinių Namų Fondo valdyba visas tas aplinkybes iš karto numatė ir pamažu, kantriai, bet planingai ėmė ruošti tokio sumanymo įvykdymui.

Tolimesniam lėšų telkimui dabar buvo panaudota aukų bilietėliai. Jie buvo išsiuntinėti po visą Ameriką. Džiugu pranešti, kad išpirktų bilietų grįžta šaknelėmis kasdien po kelias dešimtis.

Aukotojams paskirti trys vertingi laimėjimai: dail. A. Varno paveikslas, skulpt. P. Vėbros drožta lietuviška lėkštė ir patefonas. Spalio 3 d. įvyks Tautinių Namų Fondo ruošiamas balijus, kur bus paskirstyti laimėjimai. O losangeliečių publika turės progos išgirsti savo mylimos solistės H. Bartuškaitės - Schwagerter dainų ir pirmą kartą mūsų mieste pamatys gabų poetą humoristą Antaną Gustaitį iš Bostono, kuris praves šio vakaro programą.

L.A. Augūras

Kauno rotušė statyta XVI amžiuje

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO ĮSTAIGA

EAST SHORE REALTY

780 East 185th Street

Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154

Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes tarpininkaujame namus įsigyti ten, kur Jūs pageidaujate.

Namus įsigysite — niekad nesigailėsite!

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

Rita Čeputytė, Chicago

Ir taip būna gyvenime...

KAI AVINAS TAMPA

VALSTYBĖS RŪPESČIU

ko gyvulį". Kiek vėliau slaptaime posėdyje miesto taryba pasiūlymą priėmė ir už 400 markių (beveik \$100) nupirko trejų metų muflonų veislės aviną. Dovanos išpūdingumui ir reprezentatyvumui padidinti buvo už 174 markes išsiuvinėta gūnia su Bonnos miesto spalvomis.

Sargybų bataliono kareivius, kaip pasakojama, padovanotasis keturkojis, kurio tikroji tėvynė yra Korsika ar Sardinija, tikrai nudžiugino. Bet tuo pat metu prasidėjo vargai įvairiose įstaigose.

Pirmiausiai avinas sukėlė karštus debatus miesto seimelyje. Vienas jo narys pasipiktino, kad taryba išleidusi per daug pinigų: "Kas gi moka už aviną 400 markių?" Kitas panorio sužinoti, iš kokių sumų avinas nupirktas: "Aišku, ne iš burmistro reprezentacinio sumų". Diskusijos nebaigtos ir vis tebekarštėja.

Reakcija kilo ir karinėse įstaigose. Viena aukšta krašto gynybos ministerijos instancija trumpai, bet griežtai pareiškė: "Pulko gyvulys kolonos priekyje neatitinka vokiečių karinės tradicijos. Bet nedraudžiama jį laikyti sargybų bataliono rajone".

"Kuno" draugai pradėjo priešpuolį. Bataliono vadas oficialiai pareikalavo ministeriją, kad būtų padaryta išimtis. Reikalavimą ministerija tebesvarsto.

O kariniai istorikai tuo tarpu rausiasi pageltusiuose dokumentuose. Jie nori įrodyti, kad vokiečių karinėje istorijoje būta oficialiai pripažintų pulko gyvu-

lių. Jei jiems pasiseks, "Kuno" turės teisę per parados žygiuoti bataliono priekyje.

Pats "Kuno" apie užkulisų kovą nieko nežino. Jis gyvena specialiai sukalta tvartelyje kareivinių rajone ir kramto šieną, dobiulis, o kai jį globėjams pristinga pinigų tiems skanėstams nupirkti — ažuolų lapus. Etato avinas dar neturi, bet jo reikia, kad aviną galima būtų priskirti kariniam davinui ir, ligos atveju, pasiųsti pas karinį veterinarą.

Vokiečių kariuomenės istorikai, kurie nori įrodyti, kad jau kaizerių laikais pulkams buvo dovanojami ir globojami gyvi gyvuliai, atkreipia dėmesį į 43 pėst. pulko istoriją. Tas pulkas Koeniggratzo mūšyje 1866 m. laimėjo didelį, Austrijos dvigalviu areliu papuoštą būną ir vežimėlį. Šuo, kuris pagal austrų papročius būdavo kinkomas vežimėlio priekyje, mūšyje žuvo. Tada kaizerio kabinetas specialiu dekretu leido "visiems amžiams" tą istorinį būną, uždėtą ant šunimis pakinkyto vežimėlio, vežti pulko priekyje.

Nuo to laiko pulkas ir vėliau jo įpėdinis (1-jo Karaliaučiaus pulko II batalionas) visą laiką turėjo vieną arba du šunis, kurių vardai visada būdavo Sultonas ir Paša. Paskutinis pulko šuo 1914 m. išžygiavo į karą ir prie Tannenbergo pateko į kautynių lauką. Po karo, uždraudus vokiečių kariuomenę, ir šuns etatas buvo užmirštas. Beje, dalinys, kuris globojo būną ir šunis, buvo pravardžiuojamas "šunų pulku".

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudus-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai

Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

DIDŽIAUSIA, PATIKIMIAUSIA, SU 25 METŲ PRAKTIKA, APMUITINTŲ SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR VISUS RUSIJOS KRASUS, PERSIUNTIMO ĮSTAIGA.

SU INTURISTO LEIDIMU

GLOBE PARCEL SERVICE Inc.

Siuntiniai pilnai apdrausti, gavėjas nieko neturi primokėti.

Siuntėjai įsitikino, kad per GLOBE PARCEL SERVICE INC. siunčiami siuntiniai, greičiausiai, tvarkingiausiai pasiekia adresatą. Prašykite, prisiųsime katalogus su pilna informacija, drabužių bei apvynėsių dydžių Nr., iš rusiškų ir amerikietiškus. Ir kainoraščius, kiek už kurį daiktą reikia mokėti maito.

Siuntėjų patogumui įstaigoje turime gerų vilnonių ir rajoninių medžiagų, odų, batukų, vilnonių skarų, skarelių, skustuvių, plaukams kirpti mašinelių, stiklui deimanto rėtukų, lovatiesių ir t.t. Garantuojame, kad niekur kitur, už tokias žemas kainas, šių prekių negalėsite nupirkti. Šios prekės parduodamos tik siuntėjams.

Šios įstaigos tarnautojai lietuviai.

Darbo valandos: Kasdien nuo 9:30 - 6.

Trečiadieniais 9:30 - 8. Šeštadieniai 9 - 3.

ADRESAS:

GLOBE PARCEL SERVICE INC.

1313 Addison Rd.

Corner Superior Ave. & E. 71 St.

Tel. UTah 1-0806 & UTah 1-0807

SIUNTINIAI SIUNČIAMSI TIESIOG IŠ CLEVELANDO.

MERGAITĖ RAŠO MERGAITĖMS

Iš išpūdžių, aplankius Washingtoną

Prisimenu aną gražų rytą: saulutė lydėjo mūsų klasės mergaites tolimon kelionėn. Tai iškyla į Washingtoną ir New Yorką. Washingtonas juk kaip ir viso pasaulio tautų sostinė. Čia lankosi diplomatai, politikai, dori žmonės ir pavergėjai. Vieni ieško paramos - užtarimo, pagalbos laisvės kovose. Kiti išdavimo ir paniekimo tikslais.

Tokia tradicinė Marijos Aukštesniosios Mokyklos abiturientams ruošiamą kelionę kasmet. Kelionės būna vadovybės iš anksto suplanuotos, numatytos iki smulkmenų. Jos tęsiasi 10 dienų.

Mes išvargusios, vos grįžusios į savo viešbutį. Stoviu prie lango, žvalgausi į gatvę. Lietus ir žaibų prošvaistės.

Nuostabu - surikau. Ką aš matau?

Pribėgo ir kelios draugės. Žiūrėkite, juk tai mūsų trispalvė plevėsuoja.

Griebiu telefonų knygą susirandu adresą ir skambinu.

Atsiliepė malonus moters balsas. Tai ponė Kajakienė. Išdėčiau reikalą nuo Adomo ir levo: kad čia esama būrelis mergaičių atvykusių iš Chicago, kad labai norėtume aplankyti mūsų laisvos Lietuvos atstovybę.

Ponios atsakymas nuoširdus ir jaudinantis: "Atvykit nors vidunaktį, mes jūsų laukiame. Kiekvienam lietuviui, iš bet kur at-

vykusiam, čia durys atdaros 24 val. į parą".

Prie to sumanymo prisijungė seselė vadovė. Ir visas būrelis tuoj drožėme skersai gatvės.

Pakilusi nuotaika. Jaudinuosi. Reikės kai ką pasakyti... Štai jau esame mūsų atstovybėje. Pasijuntu lyg tėvų žemėje. Štai mus sveikina ir atstovybės valdytojas p. Kajeckas. Jis aprodo, paaiškina. Ir apsidžiaugia mūsų apsilankymu.

Aplankome ir Arlington kryžių tankumynes. Čia palaidotas leitenantas S. Harris, amerikietis, žuvęs Lietuvoje, Lietuvos prisikėlimo metais.

Galvoju apie gyvybės auką. Ir ją gali duoti tik kilnieji. Galvoju ir apie tai, kad mes nesena aplaidome savo mokyklos klases. Išsisklaidome po įvairius universitetus. Į mūsų suolus ateis jaunesnės. Pasikeis veidai, nuotaikos, bet tikslai liks tie patys. Ir taip toji lietuviškoji šaltinio srovė tekės per amžius...

Mes sutiksime audringą jūrą ir didelius pavojus. Ar išliksim ištikimosiems didiesiems idealams?

Ir balsas, einas iš širdies gelmių atsako: išlikti būtina! Reikia mylėti Lietuvą, jos žmones, lietuvių per amžius sukurtus dvasinius turtus.

Rita Čeputytė, Chicago

CLEVELANDE

IR APYLINKĖSE

MILŽINO PAUNKSMĖ CLEVELANDE

Esame išsiilgę gero lietuvių teatro ir jo pastatymo gero lietuviško veikalo. Ir su malonumu galime pranešti, kad visa tai spalio 11 d., sekmadienį, bus Clevelande. Tą dieną į Clevelandą atvyksta Montrealio Lietuvių Dramos Teatro 14 aktorių ir eilė jų palydovų suvaidinti Lietuvos istorinį Balio Sruogos veiklą "Milžino Paunksmė". Tai trijų veiksmų ir devynių paveikslų Lietuvos istorijos kronika.

Montrealio Lietuvių Dramos Teatras šiuo metu yra pajėgiausias aktorių kolektyvas. Jo pastatytieji veikalai yra atkreipę didžiausią dėmesį ir susilaukę labai aukštų vertinimų. Mes gerai žinome, kad ir daugelis clevelandiškų labai interesavosi "Milžino Paunksmė" pamatyti Clevelande, tik niekas dėl labai didelių išlaidų nedrįso to padaryti. Dabar Dirva, norėdama visus clevelandiškų tvirtiau suriši su Lietuvos istorine praeimi, tai ir daro tikėdamasi, kad neliks lietuvių, kuris nenorėtų šio įdomaus ir Birutės Pukelevičiūtės gerai pastatyto veikalo pamatyti.

Sekite platesnius pranešimus kitame Dirvos numeryje.

• Kun. V. Mincevičius, Italijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas, atvykęs į Clevelandą praėjusį penktadienį aplankė Dirvą.

• Stanley-C. Minotas, susipratusių lietuvių vaikas, kandidatuoja į Euclido Council prezidentus. Visi Euclido lietuviai turėtų jį paremti.

• Šventojojo Valandoj, su rengtojo šv. Jono Katedroj protestuojant prieš Chruščiovo atvykimą, už žuvusius ir pavergtų kraštų laisvę maldas kalbėjo šių tautų kunigai: Karpato rusinų, kiniečių, kroatų, čekų, vengrų, latvių, lietuvių (kun. P. Dzegoraitis), lenkų, rumunų, slovakių, slovenų ir ukrainiečių.

Išnuomojamas gražus namas,

vienos šeimos, 6 kamb. 1327 East 65 St., netoli šv. Jurgio bažnyčios.

DEŠINĖJE: Vaizdai iš Dirvos spaudos baltaus. Prie pirmojo stalo, iš kairės: B. Balsytė, M. Gilvydis, D. Benokraitytė, G. Yasukynaitė, H. Piktura, B. Navikaitė, akordeonistas Ch. Dabar, R. Yasukynaitė, K. Gaidžiūnas ir V. Gulbinaitė.

Prie antrojo stalo J. Misčikas, p. Jonaičiai, Dr. ir ponis Puškorai, V. Rutkauskas, P. A. Keršis.

Dirvos nuotrauka

Iš Dirvos spaudos baltaus: H. Žiūrienė, St. Barzdukas, Dr. J. Bartkus, V. Rutkauskas.

Dirvos nuotrauka

Buvusių Vasario 16 gimnazijos mokinių pastabos

Rugpjūčio 30 d. popietį įvažiavome į Vasario 16 Gimnazijos kiemą. Tai buvo po pusmečio nuo brandos egzaminų pirmas apsilankymas į šią vietą, kurioje mums teko praleisti dalį savo jaunystės dienų.

Pilaitė stovėjo tuščia. Parke nesigirdėjo įprasto

juoko ir kalbų. Buvo atostogos. Nejučiomis prisiminėme, kaip 1954 metų žiemą atsikėlėme iš Diepholzo į šią pilaitę. Koks sunkus buvo tada įsikūrimo laikas! Dabar (po pusmečio) džiaugėmės, pamatę tą gražią lietuvišką aplinką, kurioje mums teko augti ir bręsti, ir kurios dabar, gyvendami tarp svetimųjų, taip pasigendame. Tuoju prisiminėm ir ilgus vakarus, praleistus prie knygų, ruošimąsi brandos egzaminams, džiaugsmą juos išlaikius, bet kartu buvo ir liūdesys, kad esame palikę šią lietuvišką šeimą.

Sekancią dieną gimnazijos pilaitė pradėjo atgyti: pasigirdo garsios kalbos,

pasirodė grupelės mokinių, kurie ėmė grįžti iš atostogų ir dalinosi vasaros išpučiais. Dauguma tų moksleivių mums pažįstami. Vieni antriems turime daug ką pasakyti-pasipasakoti. Kalbos dažnai nukrypsta apie gimnazijos dabartinę būklę, jos rūpesčius, trūkumus ir sunkumus. Pavyzdžiui, mes ir mūsų jaunesnieji draugai mato, kad reikėtų klases ir gyvenamuosius kambarius geriau įrengti, įsteigti skaityklą, geresnių mokslo priemonių įsigyti, būtiniausių remontus atlikti, žiemą geriau apšildyti kambarius ir t.t. Bet mes taip pat dabar matome, kad gimnazija atlieka labai didelį ir svarbų lietuvių išlaikymo ir jaunimo mokymo darbą. Iš tikrųjų, nė vienas mūsų, baigusiuji šią gimnaziją, turbūt, nebūtų turėjęs progos priimti aukštojo mokslo, o gal net daugelis būtų seniai patapę tikrais vokiečiais. Kiekvienas ilgesnį laiką pabuvęs gimnazijoje, įgauna daug lituanistinių žinių, kurių jis niekur kitur negautų. Jis čia pažįsta Lietuvą ir ima trokšti jai laisvės.

Mes, kurie tikrai daug gero patyrėme šioje gimnazijoje, jaučiame didelę padėką visiems tiems, kurie sudarė sąlygas ją išlaikyti, nes tik jų padedami galėjome išeiti vidurinę mokslą ir tapti sąmoningais lietuvių.

Dabar, atsilankę matome, kad būtų milžiniškas nuostolis mūsų jaunesniems draugams, o tuo pačiu ir visai lietuviškai bendruomenei, jeigu kartais šiai gimnazijai tektų užsidaryti savo vartus tokiam dideliui būriui lietuviško jaunimo.

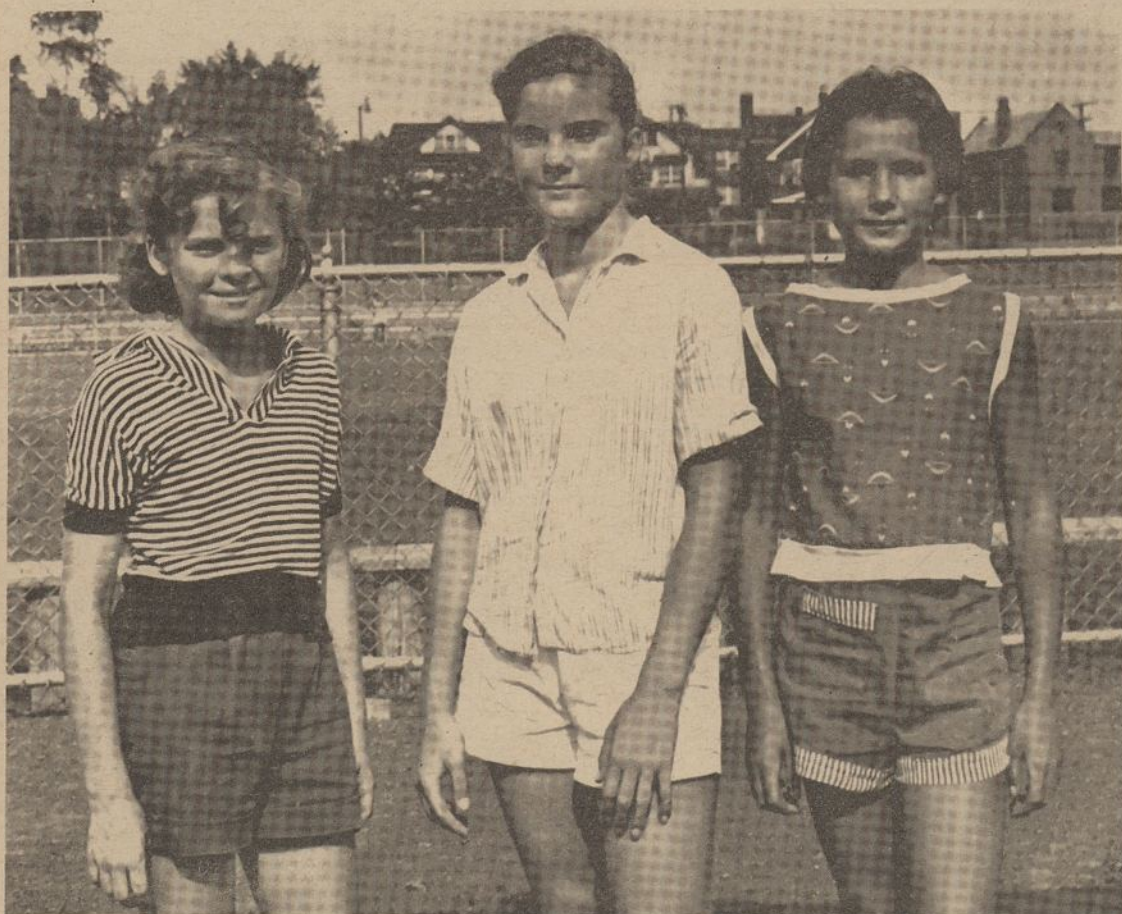
Maloniai prabėgo mūsų trumpas viešėjimo laikas Vasario 16 Gimnazijoje. Su liūdesiu atsivėlinome, tikėdamiesi kada nors ir vėl atsilankyti į šią brangią mums vietą.

V. Bartusevičius, J. Klimaitis, A. Lingė

Parduodamas 2 šeimų namas

Modernus 2 šeimų — 5 ir 5 k. 2 nauji gaso pečiai. 2 nauji karšto vandens tankai. Labai geram stovy. Prie 130 St. ir Shaw Ave. 2 garažai. Naujas išdažymas. Labai prieinama kaina. Palikimo tvarkymas.

Agentas: GL 1-9763.

Trys jaunos clevelandietės sportininkės, aktyviai besireiškiančios įvairiose sportinėse žaidynėse. Iš kairės: Silvija Obelenytė - laimėjusi I vietą šuolyje į tolį (12 p. l. c.), Asta Karaliūtė - laimėjusi I vietą 50 jardų bėgime (7.1 sek.) ir Dalia Čiurlionytė - laimėjusi tris antras vietas: 50 jardų bėgime, šuolyje į tolį ir aukštį.

Dirvos nuotrauka

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

JULIUS J. PETRASH

STATE SENATOR

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DARBUI IR IŠEIGAI GERIAUSI BATAI

SALAMANDER

3325 LORAIN AVENUE, CLEVELAND
Tel. ME 1-5837

DIRVA

THE FIELD

KAS IR KUR?

• Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Chicago skyrius ruošia iškylą, kuri įvyks rugsėjo 27 d. (sekmadienį) Chicago Heights "Sau Trail Woods South" aikštėje. Pradžią 10 val. ryto. Šokiai grojant akordeonu, Veiks bufetas. Lietin-gam orui esant yra erdvi pastogė. Kviečiami nariai ir mūsų malonūs svečiai su šeimomis skaitlingai dalyvauti.

• Lietuvos, Estijos ir Latvijos diplomatiniai atstovai JAV: J. Kajeckas, einas Lietuvos atstovo pareigas, Dr. Arnolds Spekke — Latvijos ministeris, J. Kaiv — Estijos Generalinis konsulas einas atstovo pareigas ir Dr. A. Dinbergs — Latvijos Pasiuntinys patarėjas bei E. Jaakson — Estijos vice-konsulas, turėjo pasitarimą Estijos Generalinio konsulato patalpose, New Yorke, rugsėjo mėn. 11 d.

Pasitarimo dalyviai aptarė dabartinę politinę padėtį ir ryšį su ja panaudotinų žygių suderinimo reikala.

• Stasys Gudas, baigęs Lietuvoje ekonominius mokslus, vėl pradėjo savo profesinį darbą (State of New York, Department of Taxation and Finance), kaip mokesčių skyriaus vedėjas.

Jis yra aktyvus New Yorko lietuvių visuomenės veikėjas, daugelio tautinių organizacijų narys ir ALT S-gos New Yorko Apygardos pirmininkas. Gražios sėkmės naujose pareigose!

• Lietuvių Gydytojų Sąjungos naują valdybą sudaro: A. Montvydas — pirm., sekret. ir ižd. V. Tauras, vice-pirmininkai S. Budrys, V. Tercijonas ir Vl. Ramanauskas.

• Chicago Vyrų Chorui suėjo 10 metų veiklos sukaktis. Choras rengiasi lietuviškai pastatyti ketvirtą operą — Trubadūras. Pastatymas įvyks 1960 m. kovo mėn., Chicagoje.

• Vakarų Vokietijos kinuose nemažai pasisėkimu rodoma nauja filma "Jons ir Erdmė". Ji pagaminta pagal Hermano Sudermano "Litauische Geschichten".

Ligos ir mitingai Chicagoje

MARGUTĖ APNIKO NELAIMĖS

Prieš porą savaitių širdies smūgis paguldė ligoninę "Margučio" žurnalo redaktorių ir radijo apžvalgininką Dr. Bronių Dirmelį. Netrukus panašios ligos buvo paliesta ir "Margučio" savininkė Lilija Vanagaitienė.

Jie sveiksta ir, tikimasi greitai galės ir vėl tęsti savo darbą. Skaudėnis likimas ištiko trečią "Margučio" darbininką - Kazį (Casey) Develį. Sekmadienį, rugsėjo 13 d., gavęs širdies smūgį, jis mirė savo namuose, Chicago priemiestyje Berwyn.

K. Develis buvo populiarus "Margučio" radijo pranešėjas apie 20 metų. Paskutinį dešimtmetį jo lietuvių kalbos žodynas ir tarimas padarė didžiulę pažangą. Savo lietuvių kalbos mokytoju jis laikė Vladą Vijeikį, su kuriuo jie eilę metų skaitė

žinias per "Margučio" radiją, jas pajavindami vykusiu humoru.

JAV armijos inžinerijos korpė K. Develkis II pasaul. karo metu buvo išsitarnavęs kapitono laipsnį. Jis parašė knygą apie savo pulką "The Eager Beaver Regiment".

Kazys Develkis buvo gimęs 1918 m. Mirė jaunas, vos 40 m. sulaukęs. Palaidotas tautinėse lietuvių kapinėse Chicagoje, rugsėjo 17 d.

PAVĖLUOTA AKCIJA

Prieš pat Chruščiovo atvykimą Chicagoje buvo eilė prieš-chruščiovinų mitingų.

Vienas jų buvo sušauktas rugsėjo 12 dieną Chicago centre, didelėje Orchestra Hall salėje. Jo rengėjai - antibolševikinės organizacijos - kalbėtojais pakvietė žymiausius kovotojus dėl pavergtųjų laisvės, jų tarpe buvusį kongresmaną Kersteną ir kt.

Mitingo invokaciją skaitė vysk. V. Brizgys.

Praeviams padarė reikiamą įspūdį smarkiai padidintos skerdynių nuotraukos, vaizduojančios Lietuvos okupuotą žudynes Praviškiuose, Telšiuose ir kt. Jas po miesto centrą demonstravo tautiniai drabužiais lietuvaits. Jų nuotraukos su didžiulėmis skerdynių fotografijomis pasirodė kai kuriuose amerikiniuose Chicago dienraščiuose. Lapeliai su bolševikinių žiaurumų vaizdais rytojaus dieną pasiekė žmones ir įstaigas ir ten buvo plačiai komentuojami.

Kitas susirinkimas buvo Jaunimo Centre dieną vėliau - rugsėjo 13 dieną.

Jame Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis atkreipė klausytojų dėmesį į Chruščiovo pažadų panašumą į jo pirmtakų - Stalino, Molotovo, Čičerino ir kt. - gausius pažadus, kuriuos jie be jokių skrupulių sulaužė. Nėra jokio pagrindo tikėti, sakė konsulas, kad Chruščiovo pažadai (gyventi taikiai, nieko nepulti ir t.t.) būtų geresni.

Konsulas ragino susirinkimo dalyvius ne protestuoti dėl Kremliaus diktatoriaus pakvietimo (nes protestai jau nieko nepakeistų), bet prašyti JAV prezidentą, kad jis pasikalbėjimuose su Nikita reikalaujant pavergtiesiems laisvės.

Senatorius Paul Douglas savo kalboje pabrėžė Sovietų Sąjungos peršamos koegzistencijos nerealiumą ir pareiškė įsitikinimą, kad taikus sugyvenimas turėtų būti pagrįstas laikymusi Jungtinių Tautų principų ir laisvės suteikimu pavergtiesiems. Senatorius įsitikinęs, kad Chruščiovo laikymasis patarniausias komunizmo tikslams. Baigdamas, jis ragino pareikšti protestą žmogui, kurio įsakymu žudomi laisvės siekiantys patriotai.

Kun. A. Stašio invokacija pradėtas susirinkimas buvo baigtas rezoliucija, prašančia prezidentą ir toliau nepripažinti Lietuvos ir kt. Pabaltijo valstybių aneksijos ir reikalauti Sov. Sąjungą pasitraukti iš okupuotų kraštų ir leisti jiems laisvai apsispręsti.

Susirinkimą Jaunimo Centre sušaukė Chicago lietuvių taryba, kurios pirm. teisėjas Wells susirinkimui vadovavo. ALTO vardu kalbėjo sekretorius Dr. P. Grigaitis.

ŽURNALISTAI JUDA

Liet. žurnalistų sąjungos Chicago skyrius spalio 3 dieną šaukia Chicagoje apylinkės (Chicago ir kaimyninių miestų) žurnalistų suvažiavimą.

Pagrindiniai suvažiavimo tikslai: paminėti Liet. žurnalistų s-gos (Lietuvoje) įsikūrimo sukaktį ir aptarti lietuvių žurnalistų uždavinius laisvajame pasaulyje.

Po suvažiavimo darbų posėdžio, Pakšto svetainėje bus vad. spaudos balius. Meninėje baliaus programos dalyje bus fejtonai, deklamacijos, dainos ir šokiai. Bus, žinoma, ir vakarienė. Spaudos baliaus galės dalyvauti

"Lietuvos Atsiminimų" radijo valandėlės New Yorke jubiliejinę programą išpildžiusieji. Iš kairės pirmoj eilėj: J. Valaitis, J. Matulaitienė, J. Audėnas, E. Čekienė, valandėlės direktorius J. Stukas, S. Narkeliūnaitė ir A. Kačanauskas. Užpakaly stovi Rūtos choro dalyviai. V. Maželio nuotrauka

Jokūbo Stuko programai 18 metų Radijo valandėlės New Yorke

New Yorko didžiulė lietuvių kolonijoj pirmoji radijo valanda buvo įsteigta žilinsko 1930 m. Po to įsteigė J. Dumčius, J. Valaitis, J. Ginkus, P. Dulke, P. Mačiulaitis, V. Matusevičius, vėliau Ratkus, Lisauskas, Geraitis ir 1941 m. Jokūbas Stukas.

Iš visų išskirtinas Juozas Ginkus, kurio valanda veikė ilgiausiai, net 28 metus, ir tik neseniai užsidarė dėl jo susilpnėjusios sveikatos. J. Valaičio radijo valandėlė lietuviškai žodį skelbė 12 metų kasdien, kol jis, perėjęs dirbti į BALFą, 1945 m. radijo išlaikyti nebepajėgė.

Šių metų New Yorke beliko tik viena Lietuvos Atsiminimų radijo valandėlė, kuri po Ginkaus, savo amžiumi užima pirmąją vietą, nes rugsėjo 16 d. jai suėina 18 metų. Jos direktorius J. Stukas, transliacijas pradėdamas, buvo tik 16 metų jaunuolis, todėl ir programą daugiausiai skyrė jaunimui.

Jokūbo Stuko radijo valandėlių programų turinys įvairus, gyvas ir lengvas. Jei komerciniai skelbimai nebūtų pagrindinė valandos išlaikymo galimybė, tai jos programa būtų dar įvairesnė ir įdomesnė. Tačiau, nežiūrint to, kiekvieną skelbimą lydi plokštelių muzika, lietuviškos dainos, politinės ir kultūrinės žinios, informacijos, vaidinimai,

ne tik žurnalistai, bet ir tie, kurie norės drauge su jais praleisti vakarą.

J. Rudnietis

PADEKITE PASTATYTI PAMINKLĄ

Laisvės Kovų Muziejaus ir Paminklo Statymo Komitetas yra gavęs akmenų žuvusiems dėl laisvės paminklui išmūryti. Deja, didelė dalis tų akmenų tinka tik įmūryti į paminklo vidų. Tuo būdu akmenų, tinkamų paminklo paviršiui (išorei), mums gerokai trūksta, nes kvarcas, smiltainiai ir kiti panašūs akmenys tam visiškai netinka.

Komitetas prašo visuomenės, ypač keliautojų, radus kur granito pobūdžio akmenų (jų spalva nesvarbu), nemažesnių kubinės pėdos didumo, įsidėjus į automobilio bagažinę, atvežti juos į Jaunimo Centrą, 5600 So. Claremont Ave., Chicago.

Būsime nuoširdžiai dėkingi!

Komitetas

išvairiusi Lietuvos Atsiminimų Radijo valanda, o kartu ir jos direktorius Jokūbas Stukas, šiuo metu talkininkaujamas A. Kačanausko ir J. Valaičio.

E. Čekienė

NEW YORK

• Akademinio Skautų Sąjūdžio New Yorko skyrius pereitą savaitę išsiuntė Prez. Eisenhoweriui laišką su 888 parašais. Įdomu pastebėti, kad didelė dalis pasirašiusių yra nelietuviai. Laiško turinys toks: "Mes, žemiau pasirašiusieji, tikime, kad tikra taika bus atsieta tik tada, kai Sovietų Rusija išlaisvins iš dabartinės vergijos tas tautas, kurias Jūs, Pone Prezidente, išvardinote savo Pavergtųjų Tautų proklamacijoje. Idant pastovi taika būtų atsieta, mes tikime, kad Jūs savo pasikalbėjimuose su Chruščiovu reikalausite, kad jis panaikintų Sovietų Rusijos valdžią Lietuvoje ir kituose pavergtuose kraštuose. Teisinga ir pastovi taika bus tik tada, kai Sovietų Sąjunga išpildys šiuos reikalavimus".

BOSTON

TAUTINĖS SĄJUNGOS SKYRIAUS DEŠIMTMETIS

Dešimtmečio minėjimas įvyks spalio 3 d. Sąjungos namuose. Iškilmingam minėjime kalbės Vyt. Abraitis iš New Yorko, rašyt. St. Santvaras ir kt.

Į skyriaus dešimtmečio minėjimą kviečiami atsilankyti artimų skyrių nariai iš New Yorko, Waterburio, Worcesterio. Minėjimo vaisėms reikia iš anksto užsisakyti vietas. Tai galima padaryti pas valdybos narius: inž. J. Dačį, A. Višniškį ir V. Vakauzį.

KANSAS CITY miesto policija vienu metu gavo pranešimą, jog mieste slaučia netikėta audra, įvyko sprogimas, automobilis važiuoja be vairuotojo. O tikrumoje pasirodė, jog viena moteris norėjo pastatyti automobilį, kurį tėsė į garažą, tada metėsi į priekį, kur laužydamos krūmus ir medelius pervažiavo per keturių kaimynų kiemus, penktajam nugarinė pamatus ir ant šešto kaimyno cementinių laiptų sustojo. Moteris teisinasi, jog stabdžiai nevelkė.

LAIŠKAS, adresuotas Ganytojo viešbučiui Kairo mieste, buvo pristatytas į Good Shepherd viešbutį Kairo, III.

A. + A.

JUOZUI IR MAGDALENAI

BUTKAMS-BUTKEVIČIAMS

mirus Lietuvoje, jų sūnui inž. JUOZUI BUTKUI gilią užuojautą reiškia

Liet. Tautinis Akademinis Sambūris
ir L. S. T. Korporacija Neo-Lithuania
New Yorke